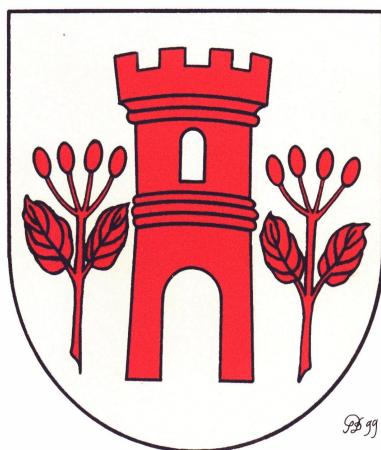

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

NA LATA 2004 - 2013

GMINY ŚWIDWIN

ŚWIDWIN CZERWIEC 2004 ROK

SPIS TREŚCI

I	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.	str 2
II	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	str 2
	1. POŁOŻENIE , POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.....	str 2
	2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	str 2
	3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	str 9
	4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	str 19
	5. OŚWIATA I SPORT	str 20
	6. TURYSTYKA	str 24
	7. POTENCJAŁ GOSPODARCZY	str 30
	8. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE	str 32
III	REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	str 35
IV	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAM REALIZAWANYMI NA TERENIE GMINY	str 39
V	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	str 41
VI	PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006	str 42
VII	SYSTEM WDRAŻANIA	str 42
VI	SPOSOBY MONITOROWANIA , OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	Str 43

I OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.

Obszar : **GMINA ŚWIDWIN**
Czas realizacji : lata 2004 – 2013

II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU.

1. *POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.*

Gmina Świdwin położona jest w środkowej części wybrzeża na północy województwa zachodniopomorskiego w powiecie świdwińskim. Od strony południowej graniczy z gminą Brzeżno, od zachodu z gminami Łobez (pow. stargardzki) oraz Resko (pow. gryficki). Granicę północną wyznaczają gminy Sławoborze i Rąbino. Natomiast wschodnią granicę wyznacza gmina Połczyn Zdrój. Na terenie miasta zlokalizowane są władze i agendy samorządu gminy, miasta i powiatu. Świdwin jako miejscowość powiatowa, skupia większość historycznie wytworzonych ciężarów społeczno - gospodarczych jakie wy wpływają z okalających je obszarów.

Pod względem obszarowym gmina plasuje się **w środku** wiejskich gmin województwa zachodniopomorskiego; jej powierzchnia ewidencyjna wynosi 247 km². Gminę zamieszkuje około 6500 mieszkańców. Gmina należy do grupy gmin wiejskich o niskim wskaźniku zaludnienia (25 osób/ 1 km²).

Spośród 45 zamieszkałych miejscowości 18 to wsie sołectkie. Z pozostałych, 8 to wsie wchodzące w skład sołectw, reszta to przysiółki, osady i zabudowania. Jednostki osadnicze pod względem liczby mieszkańców są wysoce zróżnicowane, a mianowicie:

- 4 wsie liczą po ok. 600 mieszkańców
- 2 wsie liczą od 300 do 400 mieszkańców
- 7 wsi liczy od 200 do 300 mieszkańców
- 6 wsi liczy od 100 do 200 mieszkańców
- 5 wsi liczy od 50 do 100 mieszkańców

W pozostałych 21 miejscowościach mieszka od kilku do 40 osób. Wsie większe (od 100 mieszkańców wzwyż), za wyjątkiem Kluczkowa i Świdwinka, mają przeważnie charakter zabudowy zwartej.

2. *ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.*

Gmina Świdwin położona jest w obrębie dwóch jednostek fizyczno-geograficznych: Wysoczyzny Łobeskiej i Pojezierza Drawskiego wchodzących w skład Pojezierza Zachodniopomorskiego (wg podziału J. Kondrackiego).

Granica pomiędzy obydwoma jednostkami jest umowna, orientacyjnie można przyjąć, że przebiega wzdłuż linii wsi Sława – Kluczkowo – Rzepczyno (gm. Brzeźno). Część południowo-wschodnia gminy należy do Pojezierza Drawskiego, pozostała (na północny zachód od tej linii) do Wysoczyzny Łobeskiej. Obie jednostki reprezentują nieco odmienny krajobraz, gdyż zostały ukształtowane w czasie ostatniego zlodowacenia, ale w innych warunkach. Pojezierze Drawskie obejmuje strefę wzniesień czołowo-morenowych wzniesionych do 160-180 m n.p.m., natomiast Wysoczyzna Łobeska stanowi wysoczyznę moreny dennej lub równinę sandrową, o rzeźbie znacznie spokojniejszej, wysokościach od 100 do 120 m n.p.m. Charakterystycznym elementem krajobrazu jest dolina rzeki Regi przecinająca teren gminy szerokim łukiem od południowego-wschodu (wieś Rycerzewko) ku północy i dalej na południowy zachód, osiągając w rejonie m. Świdwina szerokość 1km.

Rzeźba terenu gminy jest urozmaicona zarówno pod względem wysokości względnej (najniższy położony punkt koło Berkanowa 53m n.p.m., najwyższy koło Bierzwnicy 179m n.p.m.) jak i różnorodności form geomorfologicznych. Wyróżnia się:

- wzniesienia moreny czołowej, pagórki kemowe i ozy
- wysoczyznę morenową o rzeźbie falistej i lekko falistej a lokalnie pagórkowatej
- równinę sandrową
- dolinę rzeki Regi i Mołstowej, w części erozyjną, w większości erozyjno- akumulacyjną z wykształconymi poziomymi tarasowymi
- zagłębienia wytopiskowe w obrębie wysoczyzn

Przestrzennie największą powierzchnię zajmuje wysoczyzna morenowa. Wzniesienia morenowe występują lokalnie, stanowią dominanty krajobrazu, często noszą lokalne nazwy: „Reskie Góry”, „Lisie Góry”, „Czarcie Góry”. Formy wklęsłe doliny rzek i liczne wytopiska stanowią również wyraźny akcent w rzeźbie terenu. Zbocza dolin są wyraźne, często strome, a wytopiska zajęte przez niewielkie jeziora (np. Oparzno) lub torfowiska (k/wsi Klepczewo) oraz rynny subglacjalne (np. jeziora rynnowe Bystrzyno Wielkie i Bystrzyno Małe) podkreślają malowniczość krajobrazu. Generalnie należy stwierdzić, że rzeźba terenu jest dobrze zachowana, występują liczne, klasyczne formy rzeźby młodoglacjalnej (najmłodszego zlodowacenia).

Wierzchnią warstwę podłoża o miąższości 60-130m budują utwory czwartorzędowe okresu lodowcowego (plejstocenu) oraz polodowcowego (holocenu). Plejstocen reprezentowany jest głównie przez utwory akumulacji lodowcowej: gliny zwałowe, piaski, żwiry i głazy, mułki budujące wysoczyzny moreny dennej, wzniesienia moreny czołowej, pagórki kemowe i ozy. Utwory wodno-lodowcowe (płynące z topniejącego lodowca) reprezentowane przez piaski i żwiry budują stosunkowo nieduże, towarzyszące dolinom rzeczonym powierzchnie sandrowe oraz wyższe poziomy tarasowe w dolinie Regi i Mołstowej. Utwory holocenu wypełniają obniżenia terenowe: najniższe

poziomy tarasowe i dna dolin rzecznych oraz zagłębienia wytopiskowe. Reprezentowane są przez piaski rzeczne i mułki w dolinach oraz torfy i gytie w wytopiskach.

Wody gruntowe

Wody gruntowe pierwszego poziomu występują na różnych głębokościach w zależności od ukształtowania powierzchni (wzgórze, wysoczyzna czy dolina lub wytopisko) i materiałów budujących podłoże (przepuszczalne piaski czy też nieprzepuszczalne gliny).

Na ogół w dolinach rzecznych o podłożu piaszczystym wody tworzą zwierciadło swobodne i występują dość płytko 1-2m poniżej terenu. W obrębie równin sandrowych i wyższych poziomach tarasów dolinnych o podłożu piaszczystym występują również w zwierciadle swobodnym, ale głębiej 2-5m. W gruntach organicznych (torfach) w obniżeniach terenu występują z reguły na powierzchni lub tuż pod powierzchnią. Natomiast w obrębie wysoczyzny morenowej nie tworzą w zasadzie poziomu ciągłego. Występują na różnych głębokościach (2-5 i głębiej) często w postaci sączeń w przewarstwieniach piaszczystych.

Wody podziemne poziomu użytkowego ujmowane są z utworów czwartorzędowych z głębokości już od 15m p.p.t (Cieszyno, Chomętowo) do 120m p.p.t. (Smardzko). Zasobność poziomów wodonośnych jest zróżnicowana, największa w dolinie Regi.

Gleby

Gleby wytworzone z utworów lodowcowych i wodno-lodowcowych z glin i piasków należą do gleb mineralnych typu gleb bielcowych lub brunatnych (na ogół wyługowanych) natomiast wytworzone z utworów aluwialno-bagiennych głównie torfów należą do gleb organicznych torfowych i torfowo-murszowych, rzadziej czarnych ziem. Gleby mineralne (wysoczyzn morenowych i sandrów) użytkowane są z reguły rolniczo jako grunty orne lub też występują pod kompleksami leśnymi. Gleby organiczne w dnach dolin i obniżeniach wytopiskowych użytkowane są jako trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska). Ze względu na żyzność gleb oraz rolniczą przydatność dla określonych upraw wyróżniono kilka kompleksów glebowych. Przeważają gleby średnio-żyzne zaliczone do kompleksu 2 pszenne dobre i 4 żytnie bardzo dobre (łącznie 39,2%) oraz 5 żytnie dobre (32,6%). Dość duży jest udział gleb słabych, wytworzonych z piasków całkowitych kompleksu 6 i 7 żytnie słabe (25,7%).

W układzie przestrzennym występuje duża mozaika glebowa, obok rejonów o lepszych żyzniejszych występują gleby mało żyzne. W obszarach o rzeźbie pagórkowatej obok gleb przesuszonych (kompleks 3 pszenne wadliwy) występują nadmiernie nawilgocone (kompleks 8 i 9 zbożowo-pastewny). Gleby organiczne zajęte przez trwałe użytki zielone występują w dolinie rzeki Regi, w części doliny rzeki Mołstowej oraz w większych obniżeniach wytopiskowych

(Stary Przybysław, Klepczewo, Świdwinek). Należą do gleb średnio żyznych kompleksu 2z i 3z użytków zielonych.

Teren gminy jest zróżnicowany i można wydzielić następujące obszary:

- ♦ środkowo - zachodni (rejon Łąkowa, Rusinowa, Bełtna, Lekowa, Klepczewa) o glebach III i IV klasy bonitacyjnej. Zasoby wód wglębnych pozwalają na rozproszone pojedyncze ujęcia. Obszar nadający się do intensywnej uprawy roślin i hodowli bydła,
- ♦ środkowo - wschodni (rejon Świdwinka, Smardzka Sławy) o mniejszym zasięgu, warunkach j.w.
- ♦ środkowy otaczający dolinę rzeki Regi (rejon Krosina, Cieszyna, Przybysławia, Oparzna, Niemierzya)
- ♦ północno - zachodni (Ząbrowo, Berkanowo, Bełtno) o glebach słabszych aniżeli poprzednie, zaliczanych do klasy V i VI kompleksu glebowego 5-żytniego dobrego z dość dużym udziałem kompleksu 6-żytniego słabego. Zasoby wód dość duże. Obszar nadaje się do upraw roślin o średnich wymaganiach (żyto, ziemniaki) hodowli trzody chlewnej w obiektach średniej wielkości, brak większych obszarów dla rozprowadzenia gnojownicy, hodowli bydła w oparciu o trwałe użytki zielone. Na fragmentach żyzniejszych gleb możliwości rozwoju sadownictwa,
- ♦ południowo - wschodni (rejon, Kluczkowa, Cieszeniewa i Bierzwnicy) - obejmujący najbardziej urozmaicone pod względem rzeźby terenu oraz żyzności (duża mozaikowatość). Lepsze gleby są w rejonie wsi Bierzwnica (kompleksy 2, 4, 5 oraz 9), natomiast słabe w rejonie Kluczkowa. Obszar predysponowany do tradycyjnej uprawy roślin średnio wymagających oraz hodowli owiec w mniejszym zakresie trzody chlewnej i bydła. Pod względem rzeźby to teren wznosi się od zachodu ku południowo-wschodniej części gminy. Rzeźba terenu gminy jest dość znacznie urozmaicona, a w szczególności na północy w pasie Lekowo - Przymiarki - Bystrzyna - Rogalino, wzdłuż doliny Regi od Bierzwnicy do Świdwina i poniżej oraz wzdłuż zachodniej granicy gminy. Najniższe wzniesienie notuje się w zachodniej części gminy koło Berkanowa (ca 53 m. n.p.m.) i wzdłuż doliny rzeki Mołstowej. Najwyżej położona jest południowo - wschodnia część gminy koło Bierzwnicy (ca 179 m). Bonitację rzeźby terenu gminy Świdwin wg JUNG - u Puławy określono jako średnio korzystną dla rolnictwa. Natomiast warunki wodne jako korzystne.

Użytki rolne

Powierzchnia gminy wynosi 24.734 ha

użytki rolne - 15.610 ha w tym :

- grunty orne 13.399 ha
- sady 41 ha
- łąki 1.319 ha
- pastwiska 851 ha

grunty pozostałe - 392 ha w tym :

- grunty rolne zabudowane 315 ha
- grunty pod stawami 11 ha
- grunty pod rowami 66 ha

lasy - 7.048 ha w tym :

- lasy 6.829 ha
- lasy i zadrzewienia 219 ha

W użytkach rolnych gminy Świdwin przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej i stanowią 61,5% ich ogólnej powierzchni. Omawiając gleby pod względem kompleksów rolniczej przydatności gleb to przeważa 4 kompleks (żytnio bardzo dobry – 34,8%) i 5 kompleks (żytnio dobry - 32,6%). Natomiast w użytkach zielonych przeważa kompleks 2 z (użytki zielone średnie) - 56,6%. Powierzchnie użytków zielonych występują głównie wzdłuż cieków wodnych między innymi wzdłuż rzeki Regi i Mołstowej. Zajmują łącznie 2170 ha powierzchni i stanowią 8,8% ogólnej powierzchni gminy, zaś w strukturze użytków rolnych 13,9%.

1 Klimat

Wg K. Prawdzica gmina Świdwin leży w strefie przejściowej pomiędzy dwoma krainami rolniczo-klimatycznymi: gryficko-białogardzko-nowogardzką obejmującą nizinny obszar moreny dennej w dorzeczu Regi i Parsęty a środkowym pasem Pojezierza Pomorskiego obejmującym szczytowe wzniesienia moren czołowych. Jest to więc obszar stanowiący przejście pomiędzy łagodnym, dość skąpym w opady klimatem krainy nadmorskiej, a surowszym, o większych opadach i większych amplitudach termicznych (gorętsze lata, surowsze zimy) klimatem Pojezierza. Dane meteorologiczne ze stacji Resko wykazują dość chłodne i wilgotne lato i niezbyt surową zimą. Najzimniejszym miesiącem jest luty o śr. temperatur $-2,4^{\circ}\text{C}$, najgorętszym lipiec o śr. temperatur $16,8^{\circ}\text{C}$. Suma opadów rocznych wynosi 689mm z maks. w lipcu 109mm. Przeważają wiatry z kierunków południowo-zachodnich (SW – 16%) oraz zachodnich (W – 13%).

Warunki topograficzne terenu oraz pokrycie roślinnością (głównie lasy oraz rozległe torfowiska) modyfikują w pewnym zakresie parametry meteorologiczne.

W gminie przeważają powierzchnie wyniesione (wysoczyzny morenowe) o suchym podłożu, użytkowane w większości rolniczo z osadnictwem wiejskim. Obszary te charakteryzują się korzystnymi warunkami klimatu lokalnego, dobrym nasłonecznieniem, przewietrzaniem, korzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi. Powietrze jest czyste, nie wykazuje zanieczyszczeń pyłami i gazami. Mniej korzystne warunki klimatyczno-zdrowotne występują w obrębie dna doliny Regi oraz w rozległych podmokłych

obniżeniach. Charakteryzują się one zwiększoną wilgotnością powietrza, częstym zaleganiem mgieł i gorszym przewietrzaniem.

1 Surowce mineralne

Gmina Świdwin nie posiada złóż kopalin o większym znaczeniu gospodarczym. Występują tu złoża surowców pospolitych: piaski, żwiry, pospółki, torfy, kreda jeziorna, z których część jest wydobywana dla potrzeb lokalnych.

Wg materiałów Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie (inwentaryzacja złóż i wyrobisk kopalin, rok 1997) na terenie gminy stwierdzono występowanie:

- pięciu złóż kruszywa naturalnego grubego i jednego złoża kredy jeziornej
- zarejestrowano jedno wyrobisko pospółki i sześć wyrobisk piasku
- wytypowano pięć obszarów perspektywicznych dla udokumentowania złoża pospółki oraz siedem rejonów z możliwością udokumentowania złoża piasku
- zarejestrowano jedno składowisko odpadów mineralnych piasku we wsi Lipce.

Udokumentowano złoża:

Nr I Stary Przybysław-Cieszyno kruszywo naturalne – pospółka
powierzchnia 3,8ha, zasoby bilansowe 332,0 tys. ton

Nr II Świdwinek kruszywo naturalne – piasek ze żwirem
powierzchnia 1,5ha, zasoby bilansowe 111,6 tys. ton

Nr III Smardzko kruszywo naturalne – piasek, żwir
powierzchnia 69,1ha, zasoby w kat. C₂ 7811,0 tys. ton

Nr IV Kluczkowo kruszywo naturalne grube
powierzchnia 7,1ha, zasoby bilansowe 1187,0 tys. ton

Nr V Lipce kruszywo naturalne grube
powierzchnia 24,0ha, zasoby 2317,0 tys. ton

Jest to jedyne złożo kruszywa eksploatowane na większą skalę

Nr VI Rusinowo kreda jeziorna
powierzchnia 8,5ha, zasoby 453,0 tys. ton
złożo eksploatowane

Na skalę lokalną dla potrzeb własnych ludności wydobywane jest kruszywo w niewielkich wyrobiskach we wsiach: Kluczkowo, Przybyradź, Oparzno, Niemierzyno, Świdwinek, Wierzbnica, Cieszeniewo.

Liczne są złoża torfowe (szczegółowa lokalizacja w materiałach UW – geolog), z których największe występują w rejonie Rusinowa (11 miejsc o łącznej powierzchni ca 120ha), Lekowa, Klepczewa oraz w dolinie Regi. Są to torfowiska wysokie i niskie, częściowo w obrębie lasów. Większość złóż przydatna jest dla celów rolniczych i ogrodniczych.

Lasy, szata roślinna

Lasy zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię gminy (28%), towarzyszą dolinie rzeki Regi i Mołstowej oraz występują w rozproszonych kompleksach na wysoczyźnie morenowej. Na ogół charakteryzują się dość żyznymi siedliskami i urozmaiconym drzewostanem. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (ca 55 drzewostanów), następnie świerk (ca 17%), buk (ca 10%) i dąb (ca 7%). Siedliska boru świeżego mieszanego i boru świeżego (ca 45% siedlisk) zajmują tarasy dolin rzecznych i towarzyszące im powierzchnie sandrowe o podłożu piaszczystym. Siedliska lasu mieszanego i lasu świeżego (ca 44% siedlisk) zajmują żyzniejsze obszary o podłożu gliniastym w obrębie wzgórz morenowych, kemowych oraz na wysoczyźnie morenowej (rejon Bełtna-Rusinowa-Lekowa oraz Rycerzewka). W podmokłych i bagnistych obniżeniach (wokół j. Oparzno, j. Bystrzyno Wlk oraz torfowiska Rusinowo i Klepczewo) występują siedliska boru wilgotnego i olsu. Wśród drzewostanów występuje wiele drzew pomnikowych oraz całe zespoły drzewostanów sosnowych, bukowych i dębowych w wieku 140-165 lat o szczególnych wartościach przyrodniczych. Zbiorowiska roślinności zielnej reprezentowane przez naturalną roślinność bagienną, szuwały przybrzeżne jezior, torfowiska (występują wszystkie typy: wysokie, niskie i przejściowe) oraz kośne łąki i pastwiska zajmują dość znaczną powierzchnię (ca 10% powierzchni ogólnej gminy), chociaż występują w dużym rozproszeniu. łąki i pastwiska występują w dolinie Regi i Mołstowej, natomiast torfowiska i zbiorowiska bagienne w obniżeniach wytopiskowych, z których największe znajdują się w rejonie wsi Rusinowo, Klepczewo, Stary Przybysław i Łąkowo. Roślinność zielna charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunków, z których wiele objętych jest ochroną.

Ciekawe zespoły roślinności rodzimej, głównie starodrzew dębowy, bukowy, świerkowy i grabowy występują w dawnych parkach podworskich, objęte są ochroną Konserwatora Zabytków.

W lasach występuje również bogata fauna: zwierzyna łowna oraz liczne gatunki ptaków lądowych, a na terenach podmokłych rzadkie gatunki awifauny.

Szata roślinna naturalna i leśna wykazuje dobrą kondycję biologiczną. Zachowało się wiele cennych gatunków rodzimych drzew m.in. w parkach podworskich oraz w obrębie lasów, jak również wiele gatunków z roślinności zielnej (inventaryzacja w opracowanym przez Nadleśnictwo Świdwin programie ochrony przyrody).

3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Działania na rzecz ochrony środowiska obejmują między innymi :

- ◆ troskę o jakość wody pitnej,
- ◆ odprowadzenie i oczyszczanie ścieków,
- ◆ gospodarkę odpadami,
- ◆ dbałość o stan powietrza,
- ◆ opiekę nad obiektami przyrody oraz jakością wód powierzchniowych .

2 Infrastruktura techniczna

2 Komunikacja

Układ komunikacyjny gminy stanowią:

- a) trzy odcinki dróg wojewódzkich;
- b) sieć dróg powiatowych;
- c) sieć dróg gminnych i zakładowych;
- d) dwie linie kolejowe przebiegające przez teren gminy.

Istniejący układ komunikacyjny w gminie można uznać za korzystny. Gmina posiada dogodne połączenia komunikacyjne z najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi, tj. Z Połczynem Zdrój, Białogardem, Koszalinem oraz z innymi regionami kraju.

1 Drogi

Przez teren gminy przebiegają trzy drogi wojewódzkie:

- nr 162 Kołobrzeg - Świdwin - Połczyn Zdrój;
- nr 151 Świdwin - Łobez;
- nr 152 Płoty - Świdwin - Połczyn Zdrój.

Łączna długość dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy wynosi 35 km, a powierzchnia 140 km². Są to drogi wąskie o nieutwardzonych poboczach. W większości wsi, przez które przebiegają te drogi brak jest chodników dla pieszych. Stan techniczny dróg jest zły i w co najmniej 60 - ciu procentach wymaga remontu lub modernizacji. Istniejąca sieć dróg gminnych i powiatowych stwarza możliwość dogodnego dojazdu do miasta Świdwina, siedziby gminy (centrum obsługi mieszkańców gminy).

- nr 301W Ząbrowo - Kartlewo - Lekowo - Cieszyno;
- nr 158W przedłużenie drogi 301 do wsi Międzyrzecze w gminie Sławoborze;

- nr 162W Bełtno - Lekowo - Jastrzębniki;
- nr 159W od drogi 162KR - Biały Zdrój - Bystrzyna;
- nr 312W Przymiarki - Nielep;
- nr 311W Przymiarki - Niemierzyno - Rogalino - Dąbrowa Białogardzka;
- nr 180W Sława - Modrzewiec;
- nr 325W Bierzwnica - Cieszeniewo - Sława;
- nr 326W Cieszeniewo - Sucha;
- nr 329W Bierzwnica - Bronowo - Połczyn Zdrój;
- nr 322W Świdwin - Kluczkowo - Bierzwnica - Rycerzewko - Gawroniec;
- nr 321W, 323W - obejmuje rozproszoną zabudowę Świdwinka;
- nr 320W Świdwin - Świdwinek - Koszanowo - Rzepczewo;
- nr 303W Rusinowo - Osowo - Łąkowo - Oparzno - Świdwin;
- nr 304W Oparzno - Lipie.

Długość dróg powiatowych przebiegających przez tereny gminy wynosi 91,3 km, a powierzchnia 363,7 km² (wykaz w załączonej tabeli). Stan techniczny większości dróg jest zły. Są one zbyt wąskie, brakuje poboczy oraz chodników dla pieszych na terenach zabudowanych. Utrudnia to rozwój ruchu kołowego, co wiąże się z utrudnieniem rozwoju przedsiębiorczości. Drogi te w ponad 80-ciu procentach wymagają przeprowadzenia remontu lub modernizacji.

Pozostałe drogi znajdujące się na terenie gminy to przeważnie gruntowe lub prowizorycznie utwardzone drogi gminne bądź zakładowe wymagające gruntownych napraw.

Ogólnie sieć drogowa w gminie jest dobrze rozwinięta. Gęstość dróg o nawierzchni utwardzonej wynosi 56 km na 100 km².

Komunikacja zbiorowa

Komunikacja zbiorowa w gminie i w powiązaniach zewnętrznych opiera się na komunikacji autobusowej i kolejowej. Sieć jest dobrze rozwinięta i umożliwia połączenia lokalne, krajowe oraz międzynarodowe. Komunikacja zbiorowa stanowi więc mocną stronę sprzyjającą rozwojowi przedsiębiorczości w gminie, choć w ostatnim okresie nastąpiło pogorszenie połączeń kolejowych.

Komunikacja autobusowa na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i obsługiwana jest przez jedynego przewoźnika PPKS. W większości miejscowości znajdują się przystanki autobusowe. Autobusy nie docierają bezpośrednio do wsi Gola Górna i Gola Dolna (odległość do najbliższego przystanku 0,8 i 0,5 km), Świdwinek II (1,4 km) oraz pojedynczych rozproszonych gospodarstw. W Świdwinie znajduje się dworzec autobusowy. Połączenia autobusowe umożliwiają dojazd do sąsiednich gmin oraz dużych miast, takich jak Koszalin i Szczecin.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- linia pierwszorzędna, zelektryfikowana, jednotorowa relacji Szczecin -

Stargard Szczeciński - Świdwin - Białogard;

- linia drugorzędna, jednotorowa relacji Połczyn Zdrój - Świdwin o znaczeniu lokalnym (ruch pasażerski i towarowy na tej linii został wstrzymany).

W Świdwinie znajduje się stacja i dworzec kolejowy, stanowiące ważny węzeł komunikacyjny, umożliwiające połączenie o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Zasoby wody

Znaczna część gminy leży w dorzeczu rzeki Regi, część zachodnia leży w dorzeczu rzeki Małstowej wpływającej do Regi. Niewielki obszar w rejonie Lekowa odwadniany jest przez ciek należący do dorzecza rzeki Parsęty. Rega, której całkowita długość wynosi 172 km, przez teren gminy Świdwin płynie na odcinku 48 km. Na terenie gminy znajduje się kilka niewielkich dopływów Regi. Jest ona średnio zasobna w wodę, przepływ u ujścia Starej Regi (wieś Lipce) wynosi:

średni niski SNQ = 2,16 m³/sek.

Średni SQ = 3,75 m³/sek.

Większe jeziora położone na terenie gminy to:

- Oparzno o pow. 125,7 ha i głębokości śr. 2,2 m;
- Bystrzyno Wielkie o pow. 108,0 ha i głębokości śr. 2,6 m;
- Bystrzyno Małe o pow. 53,1 ha i głębokości śr. 3,4 m;
- Lekowo o pow. 23,9 ha i głębokości śr. 2,1 m;

Wody powierzchniowe wykazują dość duże zanieczyszczenia. Rzeka Rega od źródeł do wsi Bierzwnica posiada wody III klasy czystości, dalej do granic Świdwina jest pozaklasowa. Rzeka Małstowa od źródeł do ujścia rzeki w Czernicy posiada wody II klasy czystości. Zasoby wód powierzchniowych można zaliczyć do średnich. Wody gruntowe pierwszego poziomu występują na różnych wysokościach w zależności od ukształtowania terenu i materiałów budujących jego podłoże. W dolinach rzecznych o podłożu piaszczystym wody występują przeważnie na głębokości 2-5m. W gruntach torfowych w obniżeniach terenu wody występują na powierzchni lub też pod powierzchnią gruntu.

W obrębie wysoczyzny morenowej wody występują na różnych wysokościach 2 - 5 m. i głębiej, często w postaci sączeń w przewarstwieniach piaszczystych.

Wody podziemne znajdują się w utworach czwartorzędowych i mogą być pobierane z głębokości już od 15m. poniżej poziomu terenu (w rejonie Ciszyna) do 120 m p.p.t. (w rejonie Smardzka). Zasobność poziomów wodonośnych jest zróżnicowana, największa w dolinie Regi. Obszar gminy leży w rejonie o średnim zasobie wód podziemnych. Wydajność ujęć może wynosić 1000 - 5000 m³/d. Lokalnie w dolinach rzecznych istnieje możliwość uzyskania większych wydajności ujęć wody do 20 000 m³/dobę.

Ujęcia wody

Zaopatrzenie w wodę gminy Świdwin odbywa się ze studni głębinowych. Wody podziemne wydobywane są z dużych głębokości i przykryte są nieprzepuszczalną warstwą gruntu.

W skład gminy wchodzi 18 sołectw i 45 miejscowości. Zainstalowanie w urządzenia wodociągowe jest dobre. Woda dostarczana jest ze znacznej ilości ujęć, zlokalizowanych na terenie wielu miejscowości.

Infrastruktura w zakresie urządzeń zaopatrujących miejscowości sołectwie w wodę przedstawia się następująco:

Cieszeniewo Wodociąg w tej miejscowości eksploatowany jest przez GZGK. Zasilanie z sieci energetycznej. Pompa G-50/VIII o wydajności 15m³/h. Studnia głębinowa -39m. głębokości. Długość sieci wodociągowej – 2 228 mb .Planowane jest przyłączenie miejscowości Sawa . W sołectwie Cieszeniewo jest 21 studni kopanych. Głębokość tych studni wynosi od 8 do 15m.

Bystrzyna Znajduje się tu wodociąg grupowy eksploatowany przez GZGK. Ujęcie wody w Bystrzynie obsługuje miejscowości Dobrowola i Bystrzynka. Zasilanie z sieci energetycznej. Pompa G-60. Studnia wiercona o głębokości 38 m. Długość sieci wodociągowej - 3 050 mb. W sołectwie są 2 studnie kopane o głębokościach od 8 do 15 m.

Rusinowo Znajduje się tu wodociąg grupowy (Rusinowo, Kowanowo, Bedlno, Blizno, Karpno, Przybyradz, Kawczyno) eksploatowany przez GZGK, o długości sieci wodociągowej wynoszącej 17 346 mb. Zasilanie z sieci energetycznej. Dwa ujęcia wody o głębokości 102 i 88 m. W sołectwie jest 18 studni kopanych o głębokości 8 - 15 m.

Rogalino Znajduje się tu wodociąg eksploatowany przez GZGK - obsługuje Rogalino Dolne i Górne. Zasilanie z sieci energetycznej. Są tu dwie studnie o głębokości 45 i 83 m. Długość sieci wodociągowej wynosi 7 800 mb. W sołectwie Rogalino jest tylko jednia studnia kopana o głębokości 10 - 15 m.

Bełtno Znajduje się tu wodociąg eksploatowany przez GZGK. Zasilanie studni z sieci energetycznej. Głębokość studni 76m. Długość sieci wodociągowej 1 650 m. W sołectwie są 3 studnie kopane o głębokości 8 - 15 m.

Kartlewo Wodociąg w Kartlewie eksploatowany jest przez GZGK. Zasilanie z sieci energetycznej. Zainstalowana jest pompa G-60/IX⁰ na głębokość 50 m. Długość sieci wodociągowej z przyłączami wynosi 1 230 mb. W miejscowości Kartlewo są 2 studnie kopane o głębokości 18 - 25 m.

Przybysław W sołectwie Przybysław jest tylko sieć wodociągowa o długości 4 200 mb. Woda dostarczana jest z hydroforni ZUK Świdwin. Sieć

nadzoruje Gmina.

- Berkanowo** Wodociąg eksploatowany przez GZGK. Zasilanie studni z sieci energetycznej. Długość sieci wodociągowej 2 830 mb. 2 studnie o głębokości 55,0 m. Wydajność studni 36m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 2 zbiorniki hydroforowe o pojemności po 4 000 l każdy. Sieć stalowo-PCV. Długość sieci 2 630 mb. W sołectwie użytkowane są dwie studnie kopane o głębokości 10 - 18 m.
- Cieszyno** Wodociąg eksploatowany jest przez GZGK. Zasilanie studni energią elektryczną. Studnia o głębokości 60m. Długość sieci 1 700 mb. Jest tu 5 studni kopanych o głębokości 8 - 12 m.
- Krosino** Wodociąg eksploatowany przez GZGK. Zasilanie studni energią elektryczną. Długość sieci 3 000 mb. 2 studnie o głębokości 40,0 i 46,0 m. Wydajność studni 36 i 40m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 2 zbiorniki hydroforowe o pojemności po 3 000 l każdy. Jest tu 7 studni kopanych o głębokości 15 - 25 m.
- Łąkowo** Wodociąg eksploatowany przez GZGK zasilany wodociągiem z Oparzna . Studnia o głębokości 42 m. Wydajność studni 36 m³/h. Długość sieci 1 300 mb. Są użytkowane 2 studnie kopane o głębokości 15 – 22 m.
- Oparzno** Studnia o głębokości 40m. Wydajność studni 32 m³/h. Długość sieci wodociągowej 3 200 mb. Jest tu 10 studni kopanych o wysokości 8 - 12 m. Wodociąg do miejscowości Łąkowo. Eksploatowany przez GZGK.
- Lekowo** 2 studnie o głębokości 84,0 i 65,5 m. Wydajność studni 36m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 2 zbiorniki hydroforowe o pojemności 1 500 i 3 000 l. Sieć azbestowo-cementowa. Długość sieci 3 600mb. Eksploatowany przez GZGK.
- Ząbrowo** Studnia o głębokości 28,0 m. Wydajność studni 24m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 3 zbiorniki hydroforowe o pojemności po 1 500 l każdy. Sieć stalowo-PCV. Długość sieci 863 mb. Eksploatowany przez GZGK.
- Przymiarki** Studnia o głębokości 51,5 m. Wydajność studni 29m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 2 zbiorniki hydroforowe o pojemności po 1 500 l każdy. Eksploatowany przez GZGK.
- Kłęczewo** Studnia o głębokości 105,0 m. Wydajność studni 54m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 3 zbiorniki hydroforowe o pojemności po 4 500 l każdy. Długość sieci 2400 mb. Eksploatowany przez Spółdzielnię MEWA

- Osowo** 2 studnie o głębokości 42,0 i 36,0 m. Wydajność studni 36m³/h. Stacja wodociągowa murowana. 2 zbiorniki hydroforowe o pojemności po 3 000 l każdy. Długość sieci 1300 mb. Są użytkowane 2 studnie kopane o głębokości 15-22 m. Eksploatowany przez GZGK.
- Gola Górna** studnia o głębokości 39 m. Wydajność studni 24 m³/d. Stacja wodociągowa murowana Są użytkowane 3 studnie kopane o głębokości 15 – 20 m. Długość sieci 400 m . Eksploatowana przez GZGK.
- Smardzko** Studnia o głębokości 103 m , zasilana energią elektryczną. Wydajność studni 84 m³ / h. Długość sieci wodociągowej 5000 mb . Są tu 3 studnie kopane.
- Bierzwnica Kluczkowo** 2 studnie o głębokości 46 i 49 m o wydajności 80 m³/ d i 60 m³/d Zasilanie studni energią elektryczną., Długość sieci wodociągowej 5 800 mb. Jest tu 6 studni kopanych o głębokości 8 – 14 m. Podłączony jest wodociąg z miejscowości Kluczkowo o długości 14400 m . Eksploatowana przez GZGK.

Cztery miejscowości: Sława , Gola Dolna i Świdwinki I , II nie posiadają ogólnowiejskich wodociągów. Wybudowane w latach ubiegłych ujęcia wody pokrywały zapotrzebowanie na wodę rolnictwa wielkotowarowego, charakteryzującego się dużymi koncentracjami inwentarza żywego. Obecnie, w wyniku upadłości PGR, występują znaczne rezerwy w zaopatrzeniu w wodę. Stan zwodociągowania gminy i zasoby wody stanowią sprzyjający czynnik do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej. Jednak stan techniczny większości ujęć wody, stacji wodociągowych, niewielka ilość urządzeń do uzdatniania wody oraz konieczność budowy sieci wodociągowych w dwóch miejscowościach powoduje, że jest to słaba strona w infrastrukturze inżynierskiej. W niektórych miejscowościach woda jest złej jakości należy uzdatniać lub podłączyć wodociągiem z inną miejscowością , należy przełączyć Przymiarki , Świdwinek , Cieszyno , Golę Górną i Dolną.

Odprowadzenie ścieków

Na terenie gminy istnieją oczyszczalnie obsługujące małe, głównie popegeerowskie osiedla mieszkaniowe. Układ kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalniami ścieków znajduje się w miejscowościach: Klępczewo, Smardzko, Bierzwnica, Krosino, Lekowo, Niemierzyno, Ząbrowo, Oparzno. Większość oczyszczalni wymaga remontu i modernizacji. Ich sprawność oczyszczania jest średnia . Są to oczyszczalnie należące do GZGK:

Krosino - typ oczyszczalni - rów cyrkulacyjny, napowietrzany szczotką

mechaniczną. Wydajność 30 m³/d.

- Lekowo** - typ oczyszczalni - rów cyrkulacyjny napowietrzany szczotką mechaniczną. Wydajność 40 m³/d.
- Kłępczewo** - oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna z osadnikiem wstępnym i komorą z osadem czynnym. Wydajność 56m³/d.
- Ząbrowo** - typ oczyszczalni - rów cyrkulacyjny napowietrzany szczotką mechaniczną. Wydajność 25 m³/d.
- Oparzno** - oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna z komorą napowietrzania i z poletkami trzcinowymi. Oczyszczalnia ta jest w trakcie modernizacji.
- Bierzwnica** - oczyszczalnia biologiczno - mechaniczna. Wydajność 40 m³/d.
- Krosino** - oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna. Wydajność 30 m³/d.
- Niemierzyno** - oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna . Wydajność 42 m³/d.
- Smardzko** - oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna. Wydajność 30 m³/d.

W miejscowościach nie posiadających oczyszczalni ścieków zakłada się realizację lokalnych rozwiązań odprowadzania ścieków. Ścieki gromadzone w zbiornikach bezodpływowych dostarczane są do punktów zlewnych przy oczyszczalniach. Wody deszczowe odprowadzane są powierzchniowo do gruntu i do pobliskich rowów otwartych. Stan w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków stanowi słabą stronę w gminie. Gospodarka wodno - ściekowa w gminie wymaga kompleksowego rozwiązania. Zakłada się trzy etapy kanalizacji gminy , pierwszy etap zakłada się na lata 2004-2006 , drugi 2007-2010 , trzeci 2011-2013 .

Usuwanie odpadów

Na dzień dzisiejszy na terenie gminy działa cztery firmy które prowadzą zbiórkę odpadów komunalnych od mieszkańców z poszczególnych miejscowości i zebrane odpady są składowane na wysypisko Świdwinek II . Prowadzona jest także zbiórka odpadów z tworzyw sztucznych (pety) oraz w bardzo małym stopniu zbiórka szkła . Obowiązuje **zakaz** wywóz odpadów w inne miejsca w szczególności na byłe wysypiska .

Zorganizowanie racjonalnej i zgodnej z wymogami Unii Europejskiej gospodarki odpadami wymaga:

- wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów;
- uruchomienie międzygminnej lub powiatowej składnicy odpadów posiadających odpowiednie urządzenia do ich sortowania i recyklingu.

Międzygminną składnicę odpadów (z segregacją i recyklingiem) z lokalizowano

w miejscowości Wardyń Górny, gdzie przyjmowane byłyby odpady stałe z terenu całej gminy, etap realizacji zakłada się na lata 2004 - 2006. Nieczystości płynne będą wywożone na wyznaczone punkty zlewnie zorganizowane przy istniejących oczyszczalniach ścieków.

Zaopatrzenie w ciepło

Możliwość zaopatrzenia odbiorców energii cieplnej powstającej w wyniku wykorzystania stosunkowo czystych pod względem ekologicznym nośników energii, np. gazu lub odnawialnych źródeł energii, ma duże znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego.

Na terenie gminy istnieją dwie kotłownie zaopatrujące w ciepło mieszkańców spółdzielni tj; Smardzko kotłownia gazowa oraz Klepczewo kotłownia na opał stały i częściowo na gaz ziemny. Większość kotłowni u odbiorców indywidualnych i zakładów produkcyjnych opalana jest paliwem stałym. Oprócz gazu ziemnego znaczącym źródłem energii w gminie powinna być biomasa. Jest to odnawialny nośnik energii. Biomasa to substancja organiczna, głównie pochodzenia roślinnego, powstającego w procesie fotosyntezy. Do biomasy zalicza się również odpady z produkcji zwierzęcej, gospodarki komunalnej oraz niektórych procesów produkcyjnych. Biomasa może służyć jako niskokaloryczne paliwo w procesie spalania lub może być przetwarzana na paliwo gazowe. Biomasa powstająca na terenie gminy, która może być wykorzystana jako źródło energii, to przede wszystkim słoma, odpady komunalne oraz odpady poprodukcyjne, zwłaszcza z przetwórstwa spożywczego. Szybki postęp technologiczny w budowie pieców i kotłów centralnego ogrzewania na paliwo niskokaloryczne spowodował wzrost wykorzystania tego odnawialnego źródła energii. Sprawność pieców najnowszej generacji, opalanych biomasą może obecnie przekroczyć 90%. Innym sposobem wykorzystania biomasy jest uzyskanie paliwa gazowego, tzw. Biogazu, poprzez jej fermentację anaerobową lub pirolizę. Rozproszony charakter zabudowy i mała aktywność gospodarcza w wielu miejscowościach gminy nie sprzyja rozwojowi scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło, a istniejące kotłownie opalane paliwem stałym, głównie węglem, wymagają modernizacji i zmiany w większości przypadków źródła energii z uciążliwego na mniej uciążliwe dla środowiska naturalnego.

Poprawa gospodarki w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną będzie wymagać:

- modernizacji istniejących kotłowni na kotłownie opalane gazem bądź odnawialnymi nośnikami energii;
- rozwijania indywidualnych systemów ogrzewania dla zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej wykorzystujących jako źródło energii biomasę lub inne proekologiczne nośniki energii;
- zmniejszenie zużycia energii cieplnej, głównie poprzez termomodernizację budynków, zwłaszcza wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Wykaz kotłowni na terenie gminy Świdwin opalanych gazem ziemnym

Lp.	Miejscowość	Usytuowanie lub właściciel	Okres pracy
1	Smardzko	Budynki mieszkalne	Cały rok
2	Kłępczewo	Szkoła Podstawowa	Sezon grzewczy
3	Rusinowo	Szkoła Podstawowa	Cały rok
4	Oparzno	Zespół Szkół	Cały rok
5	Lekowo	Budynek OSP i GOK	Sezon grzewczy
6	Lekowo	Zespół Szkół	Cały rok
7.	Rusinowo	Budynek świetlicy i biblioteki	Cały rok

Natomiast Zespół Szkół w Bierzwnicy opalany jest na olej opałowy, pozostałe budynki i pomieszczenia użyteczności publicznej są opalane na paliwo stałe lub ogrzewane grzejnikami na energię elektryczną.

Biorąc pod uwagę aktualny stan zaopatrzenia w ciepło należy stwierdzić, że gospodarka tą energią jest słabą stroną w rozwoju gminy.

Telekomunikacja

Do sieci telefonicznej włączone są wszystkie miejscowości z terenu gminy. Na przyłączenie do sieci telefonicznej oczekuje około 10% gospodarstw. W roku 1998 zrealizowano program „Telefonizacji Gminy Świdwin”, w wyniku czego ilość abonentów telefonicznych wzrosła o 400. Średnia gęstość wynosi obecnie 30-tu abonentów na 100-tu mieszkańców. Na terenie gminy Świdwin czynnych jest 6 central telefonicznych. Wiejskie centrale telefoniczne podłączone są do DA w Świdwinie. Stan telefonizacji w niektórych miejscowościach przedstawia się następująco:

Rusinowo - sieć kablowa ziemna (częściowo kable samonośne podwieszane na słupkach). Ilość numerów 64.

Świdwin - w części zasilającej tereny wiejskie linią napowietrzną i doziemną bez rezerw.

Kłępczewo - sieć docelowa, kablowa, ziemna. Ilość numerów 84.

Smardzko - sieć kablowa, urządzenia PCM.

Ząbrowo - sieć kablowa, napowietrzna, centrala typu RŁA 64/8. Ilość numerów 24.

Oparzno - ilość numerów 36.

Łąkowo - instalacja RŁA 64/8, ilość abonentów 20.

Bierzwnica - 64 numery z Centrali Abonenckiej Świdwin. Zainstalowano 5 kpl. centrali RŁA 12/4 do obsługi odległych gospodarstw.

Krosino - instalacja centrali RŁA 12/A. Ilość numerów 70.

Kluczkowo - 12 numerów abonenckich.

Zgodnie z programem telefonizacji gminy Świdwin planuje się na terenach zurbanizowanych budowę sieci rozdzielczej o docelowej pojemności (kable układane w ziemi). Na terenach o luźnej zabudowie oraz na trasach przewidzianych do kablowania w II-gim etapie wykorzystana zostanie istniejąca podbudowa słupowa oraz w niektórych przypadkach podbudowę linii elektrycznej niskiego napięcia. Drugi etap telefonizacji gminy obejmuje m.in.

wymianę istniejących central elektromechanicznych na elektroniczne oraz układanie kabli światłowodowych. Planuje się, że w roku 2004 wskaźnik gęstości telefonicznej wyniesie 45-tu abonentów na 100-tu mieszkańców. Prawie z całego terenu gminy można uzyskać połączenie za pomocą bezprzewodowej telefonii komórkowej. Telefonizacja gminy Świdwin stanowi mocną stronę w infrastrukturze inżynieryjnej i stwarza sprzyjające warunki do jej rozwoju.

Zaopatrzenie w gaz

Na teren Gminy Świdwin gaz rozprowadzony jest istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 150 relacji Mirosławiec - Złocieniec - Drawsko Pomorskie - Łobez - Brzeźno – Świdwin oraz z gazociągu ze stacji Ciechnowo rozprowadzane przez PETRICO S.A. Karlino .

Gospodarka gazownicza przedstawia się następująco:

- Nowy i Stary Przybysław - zasilanie gazociągiem średniego ciśnienia ze stacji redukcyjno - pomiarowej II - go stopnia przy ul. Szczecińskiej w Świdwinie;
- Od gazociągu średniego ciśnienia Dn 200 w mieście Świdwin doprowadzony jest gaz gazociągiem średniego ciśnienia do miejscowości Smardzko. Gazem zasilana jest lokalna kotłownia i budynki mieszkalne wielorodzinne;
- Na osiedlu wojskowym zlokalizowanym pomiędzy Świdwinem i Smardzkiem znajduje się stacja redukcyjno - pomiarowa II - go stopnia o przepustowości $Q = 1000 \text{ Nm}^3/\text{h}$;
- Od gazociągu średniego ciśnienia Dn 125 w miejscowości Stary Przybysław odprowadzony jest gazociąg średniego ciśnienia de 160, de 125 do miejscowości Klepczewo i Lekowo wraz z przyłączami i do budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz do kotłowni Zespołu Szkół i GOK w Lekowie .

W roku 1996 opracowany został „Program gazyfikacji Gminy Świdwin”, w którym przyjęto docelowo 100% gazyfikacji odbiorców domowych. Obecnie do sieci gazowniczej włączone są następujące miejscowości: Przybysław, Klepczewo, Smardzko, Lekowo – Gaz GZ - 50 z instalacji krajowej oraz Krosino, Ząbrowo, Rusinowo, Osowo, Oparzno – gaz GZ - 35 z Ciechnowa PETRICO SA . Czternaście miejscowości wymaga włączenia do sieci gazowniczej. Realizowana jest gazyfikacja miejscowości Psary , Świdwinek I i II , Kluczkowo , Bierzwnica przez Przedsiębiorstwo Gazowe PETRICO S.A.

Duży wzrost ilości montowanych instalacji gazowych w samochodach, sugerujących zmianę przez użytkowników sposobu napędzania posiadanych pojazdów ze stosowanych obecnie paliw płynnych na gaz, jest ściśle zależny od ekonomicznej konkurencyjności gazu względem innych nośników energii. Relacje aktualnych cen kilku podstawowych nośników energii do ceny gazu wskazują na opłacalność stosowania gazu. Możliwość korzystania z gazu ziemnego stanowi sprzyjający czynnik rozwoju gospodarczego gminy. Jest to

mocna strona, która może sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

4. *INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA*

Kultura

Na terenie gminy działają 4 Gminne Biblioteki Publiczne, Gminny Ośrodek Kultury w Lekowie oraz świetlice wiejskie. Są to ośrodki kultury prężnie działające skupiające młodzież młodszą i starszą oraz dorosłych. Pomieszczenia wymagają remontów i doposażenia w sprzęt RTV, komputery łącza internetowe.

Służba zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy istnieją 2 punkty przyjęć pacjentów w miejscowościach Lekowo i Rusinowo oraz 1 punkt stomatologiczny (przy Szkole Podstawowej) w Lekowie.

Specjalistyczne gabinety znajdują się w Świdwinie natomiast najbliższy szpital w Połczynie Zdroju.

Do pomocy osobom i rodzinom z terenu gminy w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych, którzy nie są w stanie ich pokonywać, uchwałą Rady Gminy został powołany Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie. Swoim zakresem zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, dodatkach mieszkaniowych i świadczeniach rodzinnych obejmuje 860 rodzin tj: 4240 osób, jest to wynikiem wysokiego bezrobocia które powstało po likwidacji PGR.

Do najważniejszych zadań należy praca z podopiecznymi w ten sposób, żeby osoby korzystające z pomocy społecznej stali się bardziej aktywni i zaradni życiowo, poprzez poszukiwanie pracy, zakładanie własnej działalności gospodarczej. Powyższe wyniki są do uzyskania przy dobrej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Relizacja

Organizacja publicznej służby zdrowia zależy będzie od sposobu i zakresu zleceń Narodowego Funduszu Zdrowia oraz rozwoju lecznictwa prywatnego. System organizacji opieki medycznej w gminie zakłada funkcjonowanie publicznej przychodni ogólnej z podstawowym zakresem usług lekarzy internistów, ginekologa i stomatologów z dobrym wyposażeniem w aparaturę medyczną oraz indywidualne (prywatne) gabinety lekarskie, w tym również specjalistyczne w zależności od popytu na usługi. Gabinet lekarski – Bierzwnica. Gabinety szkolne, gabinety stomatologiczne oraz gabinety prywatne w Świdwinie.

Należy stworzyć Gminne Centrum Opieki Społecznej, które zrzeszałoby: Ośrodek Pomocy Społecznej, komisje do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych, Związek Rencistów i Emerytów, Związek Osób

Niepełnosprawnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, Dzienny Dom Seniora, Związek Kombatantów oraz świetlicę socjoterapeutyczną. Centrum spraw społecznych powinno mieścić się wspólnie z wydziałem kultury, gdyż wiele zadań wykonywanych należałoby połączyć.

W Centrum powinno znajdować się:

- I. Działalność podstawowa ośrodka pomocy społecznej (stołówka)
- II. Ośrodki wsparcia
 1. usługi opiekuńcze
 2. mieszkania wspólnotowe – chronione dla seniorów – są formą organizacyjną, w której żyją razem osoby nie wymagające opieki stacjonarnej, które jednak ze względu na stan fizyczny lub psychiczny nie mogą lub nie chcą mieszkać same pomimo, że mają zapewnioną opiekę ambulatoryjną i usługi opiekuńcze.
 3. grupy samopomocowe i cały system wspierania dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą:
 - a) dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - b) dla osób dotkniętych przemocą,
 - c) dla rodzin grup wsparcia,
 - d) grupy terapeutyczne,
 - e) grupy dla osób uzależnionych
- III Punkt interwencji kryzysowej
- IV Punkt konsultacyjny z dyżurami.

W ramach budownictwa socjalnego niezbędne jest przystąpienie do budowy mieszkań typu socjalnego w różnych miejscowościach gminy (15÷20 lokali) – niezbędne jest opracowanie przez Wójta szczegółowego programu budownictwa socjalnego.

5. OŚWIATA I SPORT

Sieć szkół

Na terenie gminy Świdwin działa 5 szkół podstawowych Bierzwnica , Kłępczewo , Lekowo , Oparzno , Rusinowo oraz w 3 gimnazja – Bierzwnica, Lekowo i Oparzno . W szkołach uczy się łącznie 904 uczniów w 46 oddziałach, w tym :

- w Zespole Szkół w Bierzwnicy - 215 osób w 10 oddziałach
- w Szkole Podstawowej w Kłępczewie - 68 osób w 5 oddziałach
- w Zespole Szkół w Lekowie - 314 osób w 13 oddziałach
- w Zespole Szkół w Oparznie - 207 osób w 11 oddziałach
- w Szkole Podstawowej w Rusinowie - 98 osób w 7 oddziałach

Zgodnie z prognozą liczba uczniów będzie się zmniejszać do 2007 roku , co sugeruje dokonanie zmian w organizacji szkolnej. Wychowanie przedszkolne znajduje się w „zerówkach” przy szkołach podstawowych.

Zadania :

- wdrożenie reformy oświatowej w zakresie zadań własnych gminy – do 2007 roku,
- rozszerzenie oferty edukacyjnej dla mieszkańców gminy;
- zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej,
- rozwinięcie aspiracji edukacyjnych dzieci, młodzieży i dorosłych (rozszerzyć ofertę),
- optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji, restrukturyzacja sieci szkół,
- poprawa bazy materialnej oraz wyposażenia szkół w środki dydaktyczne,
- odbudowanie różnych form działalności opiekuńczej szkoły takich jak: pomoc materialna, świetlice i stołówki, dowożenie uczniów itp.,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców. Podnoszenie świadomości zdrowotnej, profilaktyka.,
- usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej w gminie,
- zwiększenie dostępności usług medycznych i rozwój instytucji lekarza pierwszego kontaktu,
- rozwój kultury i sportu, większe uczestnictwo w kulturze. Stworzenie warunków do uprawiania sportu i rekreacji
- poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców;
- obniżyć stopień bezrobocia w gminie;
- dokonać restrukturyzacji sieci szkolnej;
- poprawić stan techniczny bazy oświatowej,
- rozszerzyć ofertę kulturalną i sportową gminy wobec mieszkańców
- wprowadzić imprezy promujące gminę.

2

Rozwój oświaty, kultury i sportu

Koncepcja kształcenia młodzieży wiejskiej w szkołach w obszarze rolnictwa i gospodarki żywnościowej jest konkretyzacją trzech rządowych dokumentów:

1. Średniookresowej strategii rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.
2. Narodowej polityki rolnej – edukacja.
3. Paktu dla rolnictwa i obszarów wiejskich.

Z programów tych (diagnozujących dokładnie sytuację społeczno – ekonomiczną wsi i rolnictwa po 1995 r., a także analizujących uwarunkowania tej sytuacji) wynika, że:

1. Tylko część młodzieży wchodzącej na rynki pracy będzie mogła znaleźć pracę w gospodarstwach rolnych (różnych typów i form własności, o różnym kierunku produkcji).
2. Część młodzieży podejmie, po skończeniu szkoły, pracę w innych zawodach niż rolnictwo.
3. Przeważająca większość młodych ludzi po skończeniu szkoły będzie musiała łączyć pracę w gospodarstwie rolnym z pracą w innym zawodzie,

pozarolniczym.

W każdym z tych przypadków kandydaci będą poszukiwali pracy w pobliżu miejsca zamieszkania, ze względu na wysokie koszty budownictwa mieszkaniowego i brak tradycji powszechnych przesiedleń w poszukiwaniu pracy w innym regionie.

Nowa filozofia rozwoju, nakazująca widzieć na wsi w pierwszym rzędzie możliwość tworzenia pracy poza rolnictwem stawia inne wymagania przed szkołami, które muszą:

- przygotować dobrze kandydatów na lokalne rynki pracy w zawodach poszukiwanych przez gospodarkę narodową, w tym firmy zlokalizowane na obszarach wiejskich,
- przygotować na dobrym poziomie kandydatów, chcących wstąpić na wyższe uczelnie,
- wyrobić u młodzieży nawyk permanentnego kształcenia się, douczania, gdyż w każdym zawodzie (niezależnie od tego na jakim stanowisku, na wsi czy w mieście) pracownik będzie musiał podczas swojego życia zawodowego ustawicznie podnosić kwalifikacje,
- mieć atrakcyjną ofertę programową dla młodzieży, która dostrzegając przemiany wynikające z wdrażania zasad rynku, nie chce dziś uczyć się w szkołach o kierunkach czysto rolniczych (mechanizator rolnictwa, specjalista produkcji roślinnej, zwierzęcej, itp.).

Rozpatrując wieś i rolnictwo jako rynek pracy oraz w tym kontekście potrzeby kształcenia i przekwalifikowania ludności, trzeba przyjąć następujący kierunek przemian:

- gwałtowny spadek liczby zatrudnionych bezpośrednio w produkcji rolnej i przemieszczanie się tych zasobów pracy do przetwórstwa rolno-spożywczego i do działalności pozarolniczej, przede wszystkim do usług,
- szybki wzrost wydajności pracy,
- mechanizacja pracy, a w związku z tym duże nakłady na techniczne uzbrojenie rolnictwa,
- drożenie stanowisk pracy w rolnictwie, szybsze niż w działach pozarolniczych.

Aktywny udział mieszkańców gminy w kształtowaniu własnych warsztatów pracy i warunków życia jest w dużej mierze zależny od ich właściwego przygotowania do podejmowania zadań.

Przygotowanie to powinno przede wszystkim zmierzać do wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na terenach wiejskich i zaczynać się od rozwoju wychowania przedszkolnego poprzez dobrze zorganizowane szkoły podstawowe i gimnazja. Wykształcenie wyższe ma prawie sześciokrotnie więcej mieszkańców miast niż wsi, zaś policealne i średnie wykształcenie – ponad dwukrotnie więcej ludności miast niż wsi. Postęp w dziedzinie oświaty jest jednak procesem długotrwałym i wieloczynnikowo uwarunkowanym. Dokonuje się wraz ze zmianą pokoleń.

Baza szkoleniowa

Stan obiektów jest zróżnicowany, gdyż budynki szkolne wybudowano w latach 60 – 90 –tych. Szkoły wyposażone są w boiska szkolne, natomiast w sale gimnastyczne tylko szkoły w Bierzwnicy i Oparznie. Brak jest odpowiedniego zaplecza żywieniowego.

Szkoły nie posiadają pracowni językowych oraz odpowiednio wyposażonych pracowni technicznych. Za pozytywne należy uznać pracownie komputerowe w wszystkich szkołach podstawowych i zespołach szkół . Szkoły wyposażone są w biblioteki, lecz nakłady na zakup książek są znikome, a na tytuły prasowe w granicach 840 zł na szkołę.

Remonty w szkołach wykonywane są na bieżąco , planowana jest w 2004 – 2005 rozbudowa szkoły w Oparznie poprzez dobudowę klas lekcyjnych . Obsługę szkół prowadzi powołany przez Radę Gminy - Gminny Zespół Oświaty Kultury i Sportu w Świdwinie.

Zadania do realizacji

- remonty obiektów szkół (wg. potrzeb)
- remonty boisk szkolnych,
- budowa hali sportowej przy gimnazjach (lokalizacja docelowa) oraz sal przy szkołach podstawowych ,
- uruchomienie we wszystkich szkołach zaplecza żywieniowego,
- utworzenie pracowni językowych i komputerowych oraz gabinetów przedmiotowych,
- przystosowanie obiektów dla osób niepełnosprawnych,
- zmiana systemu ogrzewania na ekologiczne (ocieplenie budynków),

Dla każdej ze szkół należy opracować harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych, modernizacyjnych i remontowych.

Sport

W gminie działają 4 kluby LZS piłki nożnej tj. „Aksa” - Łakowo – VI Liga; „Huragan” – Bierzwnica – VI Liga, LZS w Krosinie, Rusinowie i Lekowie których drużyny piłki nożnej uczestniczą w rozgrywkach VII Ligi oraz sekcja szachowa w Bierzwnicy.

Ponadto w szkołach działają Uczniowskie Kluby Sportowe : UKS ”REGA” przy Zespole Szkół w Bierzwnicy UKS ”BUSHIDO” przy Szkole Podstawowej w Rusinowie oraz Szkolne Kluby Sportowe (Oparzno, Klepczewo, Rusinowo, Lekowo, Bierzwnica). Szkoły w Bierzwnicy i Oparznie wyposażone są w sale gimnastyczne, przygotowany projekt na budowę hali sportowej w Lekowie.

Na pięciu wsiach zlokalizowane są boiska klubu LZS: Lekowie, Bierzwnicy,

Krosinie, Przybysławiu i Rogalinie.

Poza wydzielonymi boiskami urządzenia sportowe są zlokalizowane jako obiekty towarzyszące szkołom. Przeważnie boiska te są prowizoryczne.

6. *TURYSTYKA*

Na terenie gminy brak obiektów i urządzeń turystycznych z uwagi na znikome walory turystyczne terenu. Dość atrakcyjnymi obszarami dla lokalizacji obiektów turystycznych są okolice wsi Bystrzyna, Oparzno, Łąkowo i ewentualnie Lekowo. Nie wyklucza to możliwości wypoczynku na innych terenach (agroturystyka, wycieczki rowerowe, wędrówka kajakowa itp.).

Atrakcją krajoznawczą mogą być istniejące obiekty zabytkowe i parki podworskie. Jednakże parki podworskie są przeważnie zaniedbane, a w części zdewastowane. dziewięć z nich zostało wpisanych do rejestru parków zabytkowych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pozostałe (również dziewięć) są objęte ochroną jako starodrzew. Aby stanowiły one atrakcję turystyczną powinny być co najmniej uporządkowane.

Przez teren gminy przebiegają szlaki turystyczne:

- Kajakowy – biegnący ze Świdwina rzeką Regą do rzeki Stara Rega
- Pieszno-rowerowy biegnący ze Świdwina przez wsie: Kluczkowo, Cieszeniewo, Bierzwnicę, Rycerzewko, gminę Brzeźno, i Świdwinek.

Są warunki wyznaczenia równie atrakcyjnego szlaku rowerowego w zachodniej części gminy. Istnieją również warunki do rozwinięcia turystyki kwalifikowanej w oparciu o gospodarstwa rolne (agroturystyka, wypoczynek w siodle, łowiectwo itp.), oraz o nieliczne jeziora w sąsiedztwie wsi: Bystrzyna, Oparzno-Łąkowo, Lekowo, ewentualnie stworzenie zbiornika wodnego pomiędzy wsiami: Stary Przybysław-Kłęczewo.

Walory turystyczne środowiska przyrodniczego i kulturowego

Gmina Świdwin leży w bezpośrednim sąsiedztwie Pojezierza Drawskiego na tzw. Wysoczyźnie Łobeskiej w dolinie rzeki Regi. Unikalne warunki przyrodnicze, krajobrazowe oraz czystość wód, powietrza stwarzają dogodne warunki dla rozwoju różnych form turystyki.

Walory kulturowe, bogata lesistość, położenie w odległości 50 km od Morza Bałtyckiego to dodatkowe atuty tych terenów.

O predyspozycjach do rozwoju turystyki świadczy również niskie zaludnienie 25 osób na 1 km², rolniczy charakter gminy (64,8 % stanowią użytki rolne), duża powierzchnia lasów (26,6 %). Lasy leżące w obrębie Nadleśnictwa Świdwin to tereny silnie pofałdowane o charakterystycznych krętych strumykach, morenowych wzniesieniach z licznymi jeziorkami i bagnami. Na różnorodność szaty składają się: sosny, buki, dęby, świerki, brzozy, olsze oraz wielogatunkowe runo w tym kilkadziesiąt gatunków objętych ścisłą ochroną.

Bogaty jest również świat zwierząt, który reprezentują: dziki, jelenie, sarny, lisy, a także liczne ptactwo z tak cennymi gatunkami jak: orzeł bielik, orlik krzykliwy, bocian czarny.

Jeziora i stawy zajmują powierzchnię 1,7% pow. gminy. Są one niewątpliwą atrakcją dla wędkarzy, gdyż występują tu takie gatunki ryb jak: węgorze, leszcze, szczupaki, okonie, liny i płocie. Do atrakcyjnych jezior należą :

Jezioro Przybysław - powierzchnia 6,05 ha w użytkowaniu Polskiego Związku Wędkarskiego, w okresie letnim kąpielisko .Możliwość zagospodarowania od strony południowo- wschodniej. Właścicielami przyległych gruntów są rolnicy indywidualni.

Jezioro Dobrzyca - położone w miejscowości Świdwinek o powierzchni 8,75 ha. Własność Skarb Państwa wydierżawione przez PZW. Możliwość zagospodarowania od strony zachodniej i północno - zachodniej. Właścicielem przyległych terenów są rolnicy indywidualni.

Jezioro Oparzno - największe jezioro na terenie gminy - powierzchnia 125,68 ha którego właścicielem jest Skarb Państwa (obecnie w dzierżawie od ANR). Możliwość uprawiania sportów wodnych. Dostępny brzeg od wsi Oparzno.

Jezioro Lekowo - powierzchnia 23,88 ha - własność Skarb Państwa (dzierżawione od ANR), możliwość wybudowania pola namiotowego i przystani od strony północno – zachodniej.

Jezioro Lekowo Małe - powierzchnia 4,08 ha w użytkowaniu PZW, częściowo zagospodarowane, teren uzbrojony w energię i wodę.

Jezioro Bystrzno i Bystrzno Wielkie - łączna pow. 161,05 ha, właściciel ALP - w zarządzie PZW Koszalin, typowy teren rekreacyjny, wędkarski.

Na terenie gminy leżą także obszary niewiele przekształcone przez człowieka, liczne pomniki przyrody, różnorodne formy polodowcowe, zabytki archeologiczne i architektoniczne.

Elementy okolicy turystyczne

Parki podworskie

Na terenie gminy znajdują się parki wpisane do rejestru zabytków. Położone są w następujących miejscowościach:

- park pałacowy krajobrazowy o pow.12 ha w Bierzwnicy (dec. nr 999 z dn.31.03.1978 r)
- park krajobrazowy o pow. 10 ha z pałacem późno klasycystycznym w Kłępczewie (dec. nr 1000 z dn.31 03.1978 r)
- park krajobrazowy z pałacem pseudo klasycystycznym o pow. 6 ha w Lekowie (dec. nr 1002 z dn. 31.03.1978 r)
- park dworski krajobrazowy o pow. 8 ha w Lipcach (dec. nr 1003 z dn. 31.03.1978 r)
- park pałacowy z pałacem o pow. 3 ha w Ząbrowie (dec. nr 1004 z dn. 31.03.1978 r)

- park wiejski krajobrazowy o pow. 2 ha wraz z aleją dojazdową w Przymiarkach (dec. nr 1010 z dn. 26.05.1978 r)
- park pałacowy o pow. 5 ha w Berkanowie (dec. nr 1034 z dn. 22.06.1978 r)
- park pałacowy naturalistyczny o pow. 3,5 ha w Bełtnie (dec. nr 1035 z dn. 22.06.1978 r)
- park wiejski, naturalistyczny z elementami eklektycznymi o pow. 6 ha Oparznie (dec. nr 1083 z dn. 10.01.1979 r)
- park wiejski naturalistyczny o pow. 2,5 ha w Smardzku (dec. nr 1084 z dn. 10.01.1979 r)

Pomniki przyrody

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Koszalińskiego i Uchwałami Rady Gminy w Świdwinie za pomniki przyrody uznano:

- dąb szypułkowy - obw. 470 cm, m. Lekowo
 - obw. 850 cm, lat 550, m. Lekowo, w przy budynku nr 32
 - obw. 495 cm, m. Lekowo, przy budynku nr 32
 - 2 dęby: obw. 460 cm i 615 cm, m. Lekowo
 - obw. 550 cm, wys. 25 m, m. Klepczewo, park przy pałacu
 - obw. 540 cm, wys. 34 m, m. Klepczewo, park przy pałacu, przy wejściu
 - obw. 550 cm, wys. 28 m, m. Klepczewo, park przy pałacu, nad stawem
 - obw. 445 cm, wys. 18 m, m. Klepczewo, za kościołem
 - obw. 410 cm, wys. 28 m, m. Klepczewo, park koło hydroforni
 - obw. 520 cm, wys. 36 m, m. Oparzno, park
 - obw. 410 cm, wys. 18 m, m. Lekowo, w pasie przydrożnym przy wjeździe do wsi
 - obw. 620 cm, wys. 37 m, m. Sława, przy skrzyżowaniu dróg Cieszniewo-Rąbino-Świdwin-Połczyn
 - 3 dęby: obw. 500 cm, wys. 30 m, obw. 520 cm, wys. 24 m, obw. 430 cm, wys. 28 m, w m. Rusinowo
 - obw. 530 cm, wys. 32 m, m. Bystrzno
 - 2 dęby: obw. 440 cm, wys. 40 m, obw. 520 cm, wys. 34 m, w m. Rogalino, pas drzew po lewej stronie drogi Niemierzyno- Rogalino
 - obw. 540 cm, wys. 28 m, w m. Bierzwnica, po prawej stronie, przy wjeździe do wsi
 - obw. 640 cm, wys. 30 m, w m. Bierzwnica, na skrzyżowaniu dróg Gawroniec-Połczyn-Świdwin
 - obw. 510 cm, wys. 38 m, w m. Bierzwnica, po prawej stronie drogi do Sławy, na początku parku
 - obw. 410 cm, wys. 30 m, w m. Lekowo, po lewej stronie

drogi naprzeciw Leśniczówki

2 dęby: obw. 640 cm, wys. 30 m, obw. 580 cm, wys. 25 m, w m. Lekowo w parku

2 dęby obw. 520 cm, wys. 25 m, obw. 380 cm, wys. 20 m, w m. Lewkowo, nad jeziorem

3 dęby: obw. 540 cm, wys. 30 m, obw. 520 cm, wys. 30 m, obw. 620 cm, wys. 30 m w m. Rycerzyko

- jesion wyniosły - obw. 655 cm, wys. 24 m w m. Rusinowo, przy drodze Rusinowo-Berkanowo
 - obw. 600 cm, wys. 34 m, w m. Berkanowo, naprzeciwko kościoła
 - obw. 370 cm, wys. 24 m, w m. Lekowo, po lewej stronie drogi
- wiąz szypułkowy - obw. 450 cm, wys. 37 m, w m. Smardzko, teren parku
- daglezja - 2, obw. 520 cm, wys. 33 m, obw. 420 cm, wys. 35 m, w m. Lekowo, w parku
- grupa drzew - jesion wyniosły obw. 700 cm, 3 dęby szypułkowe obw. 570 cm, 425 cm, 660 cm w m. Lekowo, na tyłach zabudowy mieszkalnej, za pałacem i w ogrodzie warzywnym
 - buk zwyczajny obw. 510 cm,
 - buk zwyczajny 3-pniowy obw. 250 cm, 260 cm, 260 cm, daglezja zielona obw. 415 cm

Ochrona pomników przyrody ożywionej wprowadza następujące zakazy:

- wycinania, niszczenia i uszkodzania drzew
- zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną pomnika przyrody
- wchodzenia na drzewa
- zanieczyszczania terenu i wzniesienia ognia w pobliżu drzew
- wznoszenia budowli w zasięgu korzeni i korony drzew

Na terenie gminy znajduje się pomnik przyrody nieożywionej - głaz narzutowy - obw. 13,5 mb., wys. 1,35 mb., dł. 5,2 mb., szer. 3,5 mb. - kształt prostokąta w m. Rusinowo

Użytki ekologiczne

- Użytek ekologiczny „Bystrzno Wielkie”
 - bagna położone w obrębie Bystrzyna nad jeziorem Bystrzno Wielkie o powierzchni 50 ha (Uchwała nr XX/138/97 z dn. 28.04.1997 r).
 - Torfowisko mszarne, przy czym trwa nadal proces torfotwórczy.
 - Występują tu reliktywne rośliny, a ich zespoły stanowią unikatowe walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Wąski pas otaczających lasów uznać za wodochronne- chronić przed zatopieniem, nie osuszać, nie zmieniać stosunków wodnych. Nie zakłócać samorzutnej sukcesji roślinnej.

- Użytek ekologiczny położony w Leśnictwie Rusinowo o powierzchni 4,80 ha (Uchwała nr XXVIII/183/98 z dn.15 06.1998 r)

Na wyżej wymienionych obszarach zabrania się:

- wysypywania , zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości
- stosowania środków chemicznych i niszczenia roślinności
- zmiany stosunków wodnych
- wydobywania torfu
- palenia ognisk i polowania

3

Ochrona zasobów środowiska kulturowego

Na terenie gminy Świdwin zachowały się następujące zabytki architektoniczne :

- kościół fil. pw. Św. Jana z XVII / XIX wieku w m.Smardzko
- kościół fil. pw. Św. Piotra i Pawła z XVII wieku w m. Lekowo
- kościół fil. murowany z 1729 roku w m. Oparzno
- kościół fil. pw. Matki Boskiej Niepokalanej z XVIII wieku w m.Sława
- kościół fil. pw. Św. Stanisława z XVIII wieku w m. Ząbrowo
- pałac późnoklasycystyczny z II poł.XIX wieku w m. Klepczewo
- pałac pseudoklasycystyczny z II poł. XIX wieku w m. Lekowo
- pałac z poł.XIX wieku w m. Ząbrowo

Stanowiska archeologiczne

Grodzisko wyżynne w Łąkowie - kształtu nieregularnie owalnego z płaskim majdanem i stromych stokach, z zachowaną fosą, warstwą kulturową i materiałem archeologicznym, datowane na ok. X - XII wiek. Usytuowane na najwyższej części wzniesienia zlokalizowanego u nasady półwyspu jeziora Oparzno, w odległości ok.200 m na płn.- wsch. od zabudowań wsi.

Perspektywy rozwoju

Ocena wpływu mocnych stron na wykorzystanie szans i przezwycięzenie zagrożeń

- atrakcyjne środowisko przyrodniczo-krajobrazowe lansuje się na I miejscu;
- docenianie roli rozwoju turystyki przez samorząd lokalny i mieszkańców to także mocny punkt (II miejsce);

Ocena wpływu słabych stron na uniemożliwienie wykorzystania szans i potęgowania zagrożeń

- zły stan dróg i zła infrastruktura turystyczna występują na I miejscu
- sezonowość, niewykorzystanie szlaków lansuje się na II miejscu
- istotny jest także brak renowacji obiektów architektonicznych III miejscu

ZADANIA

- modernizacja istniejącej infrastruktury turystycznej (odnowienie i oznakowanie szlaków turystycznych, tablic informacyjnych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych itp.);
- budowa nowej infrastruktury turystycznej tj.: budowa pól biwakowych i campingowych, uruchomienie gastronomii sezonowej;
- rozwój agroturystyki – przystosowanie gospodarstw do wymogów przyjmowania turystów, przeprowadzenie szkoleń związanych z prowadzeniem działalności agroturystycznej, sporządzeniem listy gospodarstw zainteresowanych podjęciem takiej działalności;
- budowa tras rowerowych, tras turystyki konnej i turystyki pieszej;
- utworzenie bazy noclegowej w oparciu o istniejące obiekty;
- promocja turystyki w gminie i przygotowanie biura informacyjnego, wydawnictw, imprez;
- budownictwo letniskowe – wydzielenie nowych terenów;
- rozwój produktu turystycznego pod kątem możliwości przedłużenia sezonu turystycznego;
- przygotowanie kadr obsługi turystycznej;
- poprawa świadomości ekologicznej,
- stworzenie Gminnego Stowarzyszenia Turystyki i Agroturystyki.

REALIZACJA

Wdrożenie założeń strategii rozwoju funkcji turystycznej w gminie wiąże się z podjęciem różnych działań, które umożliwią będą skuteczną jej realizację. Działania te należy podejmować zarówno w samej gminie jak również w układach otoczenia gminy (w ramach powiatu Świdwin). Poprawa dostępności i atrakcyjności usług turystycznych w zakresie sieci komunikacyjnej i jej jakości jest głównym elementem programu rozwoju infrastruktury gminy. Zróżnicowanie funkcjonalno – przestrzenne i charakter jednostek zagospodarowania turystycznego wpływa na zróżnicowanie działań w odniesieniu do określonych form turystyki w gminie Świdwin. Decydujący wpływ na rozwój turystyki będą miały lasy, jeziora, baza turystyczna. Zakłada się usprawnienie wprowadzenia nowych elementów zagospodarowania turystycznego. Nastawienie społeczności lokalnej do rozwoju turystyki jest ogólnie pozytywne. Wzrasta zainteresowanie obsługą turystów oraz agroturystyką.

7. *POTENCJAŁ GOSPODARCZY*

Dominująca funkcja rolnicza w rozwoju gospodarczym gminy wpływa bezpośrednio na poziom rozwoju gospodarczego całej gminy. Upadek rolnictwa uspołecznionego ograniczył w znaczącym stopniu tendencje rozwojowe i przyczynił się do powstania wysokiego bezrobocia na terenach wiejskich.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane i działające na terenie gminy zatrudniają niewielką ilość osób, bazuje głównie na zatrudnieniu członków najbliższej rodziny. Znaczna część tych podmiotów prowadzi działalność sezonową – głównie w sferze handlu i usług.

Ograniczeniem w rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest niski poziom rozwoju infrastruktury technicznej.

Głównymi ośrodkami gospodarczymi gminy są między innymi miejscowości Lekowo, Rusinowo, Smardzko, Oparzno, Klepczewo, Bierzwnica i Bełtno. Spółki rolne powstałe po byłych PGR (zatrudniają 20÷30 osób). Przetwórstwo rolno-spożywcze dobrze rozwinięte.

Na terenie gminy Świdwin funkcjonują następujące podmioty gospodarcze:

- produkcja wyrobów – 7 podmiotów w tym
 - ślusarstwo produkcyjne – 1
 - produkcja art. z drewna – 1
 - przetwórstwo tworzyw sztucznych – 1
 - przetwórstwo mięsne – 3
 - przetwórstwo rybne – 1
- usługi przemysłowe – 38 w tym
 - usługi rolnicze – 3
 - sprzedaż sadzonek drzew i krzewów - 3
 - mechanika pojazdowa – 4
 - usługi leśne – 21
 - blacharstwo samochodowe – 1
 - inne – 6
- produkcyjno- usługowe – 4
 - kowalstwo artystyczne - 2
 - instalatorstwo – 2
- usługi budowlane – 11
- usługi drogowo – mostowe - 1
- transport – 10
- handel – 53

- gastronomia – 1
- usługi materialne – 1 (komputerowe) 13
- usługi niematerialne – 10
 - geodezyjne – 4,
 - szkoleniowe – 2,
 - medyczne – 2,
 - ubezpieczeniowe – 1,
 - muzyczne – 1.

(stan w czerwcu 2004 r.)

Najważniejszymi podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi w gminie są:

- Pol-Frys – Niemierzyno
- Ferroplast – Świdwinek
- Trak-Pol – Psary
- Fermapol - Smardzko
- Pol-Farm Sp. z o.o. – Krosino
- Smagro – Smardzko
- Prima – Bierzwnica
- Rol-Hansen - Rycerzewko
- Łąk-Rol Sp. z o.o. – Łękowo
- Sas – Poland – Krosino
- Gospodarstwa indywidualne
 - 1 – 2 ha 202 gospodarstw
 - 2 – 5 ha 204 gospodarstw
 - 5 – 7 ha 60 gospodarstw
 - 7 – 10 ha 83 gospodarstw
 - 10 – 15 ha 129 gospodarstw
 - 15 i > 165 gospodarstw
- inne spółki gospodarujące w rolnictwie
 - Philoeutura - Lekowo

Surowce:

- kruszywa budowlane – Lipie – powierzchnia kopalni 24 ha
- kreda jeziorna – Berkanowo – pow. 8,5 ha

Zbyt mała ilość większych podmiotów gospodarczych nie jest w stanie wykorzystać nadwyżki zasobów siły roboczej.

Gmina może stworzyć korzystne warunki dla potencjalnych inwestorów oferując tereny pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe. Proponuje się zwolnienia i ulgi podatkowe. Efektywne inwestycje zatrudniające mieszkańców gminy zwalnia się przez 3 lata z podatków. Gmina służy pomocą w załatwieniu spraw administracyjnych związanych z lokalizacją i budową obiektów gospodarczych. Oferta inwestycyjna obejmuje działki częściowo uzbrojone oraz

nieuzbrojone, a także wiele obiektów dotychczas niezagospodarowanych.

8. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

Przemiany demograficzne

Gminę zamieszkuje 6467 mieszkańców skupionych w 18 sołectwach.

Dominującą dziedziną gospodarki w gminie jest rolnictwo. Większość miejscowości posiada dogodnie połączenie komunikacyjne z siedzibą gminy i powiatu.

Do miejscowości o najwyższej liczbie mieszkańców należą: Lekowo, Kłępczewo, Bierzwnica, Smardzko, Oparzno i Rusinowo. Rozwój ludności w układzie jednostek osadniczych dokonuje się pod wpływem trzech podstawowych czynników, tj.: przyrostu naturalnego, migracji, a niekiedy także na skutek zmian granic administracyjnych.

Rozwój ludności w gminie Świdwin w latach 2001 - 2004

Tabela 1

Lata	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Gęstość zaludnienia na 1/km ²	Ilość kobiet na 100 mężczyzn
2000	6521	3310	3211	25,3	97
2001	6469	3283	3186	26,2	97
2002	6481	3293	3188	26,2	97
2003	6467	3283	3184	26,2	97

Gmina Świdwin należy do jednostek administracyjnych o średniej liczbie ludności przypadającej na 1 km² - wynoszącej 25 osób, wobec 23 osób dla terenów wiejskich w regionie.

Liczba ludności w gminie Świdwin od roku 2000 utrzymuje się na poziomie 6450 – 6500 . Rozpatrując na przestrzeni analizowanego okresu relacje płci w gminie Świdwin, zauważa się liczebną przewagę mężczyzn. W roku 2004 na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet.

Ruch naturalny ludności (w liczbach bezwzględnych) w gminie Świdwin na dzień 31.05.2004 rok.

Tabela 2

Lata	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony
------	------------	-----------	-------

2000	37	89	44
2001	37	74	56
2002	30	69	61
2003	28	78	50
2004 I kw	9	29	39

Poziom i struktura bezrobocia

Bezrobotni rejestrowani w gminie Świdwin w latach 2000 – 2003 wg stanu na dzień 31 XII 2003 i I kw. 2004 r.

Tabela 1

	Zarejestrowani bezrobotni						
	Ogółem	w tym kobiety	absolwenci szkół ponadpodstaw.	zwolnieni z przyczyn z-du pracy	z bez praw dot. do zasiłku	w wieku produkcyjnym (18-44 lat)	bez pracy pow. 12 m-cy
2000	959	519	32	90	739	758	503
2001	1150	619	50	88	837	893	600
2002	1098	610	35	48	891	813	634
2003	1022	566	25	36	862	813	596
2004 I kw.	1056	560	30	38	885	761	614

Źródło: Na podstawie danych z PUP w Świdwinie.

Bezrobotni w gminie Świdwin wg stanu na 31.03.2004 r.

Tabela 2

	Bezrobotni		w tym bez prawa do zasiłku	
	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Ogółem	1056	560	885	511
- poprzednio pracujące	830	417	676	386
w tym: zwolnione z przyczyn dot. zakładu pracy	38	20	27	16
- dotychczas nie pracujące	226	143	209	143

Źródło: Dane PUP w Świdwinie.

Bezrobotni wg wieku i płci w gminie Świdwin wg stanu na 31.03.2004 r.

Tabela 3

Wiek	Liczba osób	%	w tym kobiety	%
15-17	0	0	0	0
18-24	267	25,3	150	26,8
25-34	260	24,6	130	23,2
35-44	234	22,2	128	22,9
45-54	272	25,7	139	24,8

55-59	23	2,2	13	2,3
60 i więcej	0	0	0	0
Razem	1056	100	560	100

Źródło: Dane PUP w Świdwinie.

Bezrobotni wg wykształcenia w gminie Świdwin wg stanu na 31.03.2004 r.

Tabela 4

Wykształcenie	Liczba osób	%	w tym kobiety	%
- wyższe	8	0,8	4	0,7
- średnie zawodowe	125	11,8	80	14,3
- średnie ogólnokształcące	39	3,7	29	5,1
- zasadnicze	419	39,7	188	33,6
- gimnazjalne i poniżej	465	44,0	259	46,3
Razem	1056	100	560	100

Źródło: Dane PUP w Świdwinie.

Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w gminie Świdwin wg stanu na 31.03.2004 r.

Tabela 5

Okres bez pracy	Liczba osób	%	w tym kobiety	%
- do 1 miesiąca	30	2,9	9	1,6
- od 1 do 3 miesięcy	109	10,3	36	6,4
- od 3 do 6 miesięcy	137	13,0	57	10,2
- od 6 do 12 miesięcy	166	15,7	75	13,4
- od 12 do 24 miesięcy	182	17,2	99	17,7
- powyżej 24 miesięcy	432	40,9	284	50,7
Razem	1056	100	560	100

Źródło: Dane PUP w Świdwinie.

Dane przedstawione powyżej w tabelach przedstawiają strukturę bezrobocia. Dokonujące się w ciągu ostatnich lat przekształcenia strukturalne i gospodarcze miały ogromny wpływ na sytuację ekonomiczną ludności. Dotyczy to zwłaszcza ludności wiejskiej, która z powodu likwidacji PGR i słabej kondycji rolnictwa indywidualnego została szczególnie narażona na niekorzystne skutki transformacji. Bezrobocie, zarówno jawne jak i ukryte jest jednym z najważniejszych społecznych i ekonomicznych problemów gminy Świdwin. W obecnych realiach rynkowych szansę na utrzymanie się z rolnictwa ma nieliczna grupa większych obszarowo gospodarstw rolnych. Pozostała część ludności wiejskiej w obecnym kształcie stanowi problem socjalny, a dla zamieszkujących

je rodzin najważniejszym zagadnieniem jest znalezienie zatrudnienia poza rolnictwem. W roku 2000 liczba bezrobotnych w gminie Świdwin wynosiła 959 osób. W I kwartale 2004 roku podniosła się do poziomu 1056 osób.

Sytuacja bezrobotnych kobiet na rynku pracy jest specyficzna i znacznie trudniejsza niż sytuacja mężczyzn. Kobiety mają większe problemy w znalezieniu zatrudnienia. W końcu II kw. br. liczba bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w PUP w Świdwinie wynosiła 560 kobiet. W porównaniu z końcem roku ubiegłego liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 6. Kobiety są grupą liczniejszą wśród zarejestrowanych bezrobotnych, co wskazuje na ich gorszą pozycję na rynku pracy. Ich szanse są dodatkowo zróżnicowane w zależności od wieku, wykształcenia i stanu cywilnego.

Skala i struktura bezrobocia przerasta w gminie możliwości udzielania pomocy. Szczególnie groźny jest proces narastania długotrwałego bezrobocia oraz stałego powiększania się grupy osób pozbawionych prawa do zasiłku z Funduszu Pracy.

Jako główne przyczyny bezrobocia należy wymienić:

- restrukturyzację gospodarki,
- regres gospodarczy w sektorze rolniczym i innych gałęziach gospodarki,
- brak kapitału inwestycyjnego zarówno własnego jak i obcego oraz zasobów pieniężnych.

Na stan bezrobocia ma również bezpośredni wpływ stopień wykształcenia. Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w I kwartale 2004 roku aż 46,3 % stanowią osoby posiadające zaledwie wykształcenie gimnazjalne. Tak więc oczywistym staje się fakt podnoszenia kwalifikacji wśród ludności wiejskiej. Najważniejszym czynnikiem rozwoju społeczeństwa jest wykształcenie i skłonność do aktywności gospodarczej.

Ożywienie gospodarcze terenów wiejskich, walka z bezrobociem, tworzenie nowych miejsc pracy, stają się najważniejszymi celami działania gminy. Proces przechodzenia od polityki rolnej do wielofunkcyjnego rozwoju wsi jest szansą dla ludności wiejskiej. Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie gminy i w jej otoczeniu.

III REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

W Planie Rozwoju Lokalnego do realizacji przyjęto projekty i zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze z uwzględnieniem :

- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru
- zmiany w sposobie użytkowania terenu poprzez stworzenie warunków do powstawania zakładów produkcyjnych oraz rozwoju drobnej przedsiębiorczości celem likwidacji bezrobocia
- rozwój systemu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej
- poprawę stanu środowiska naturalnego
- poprawa infrastruktury oświatowej , kulturalnej i sportowej oraz

realizacje zadań wynikających z tych zagadnień

1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006

Do realizacji z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Program Operacyjny : Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego .

Priorytet 3 – Rozwój lokalny

Działanie 3.1. Obszary wiejskie

1) Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sława w 2004-2005 :

- ◆ wykonany projekt techniczny w 2003 roku
- ◆ wydane pozwolenie na budowę
- ◆ koszt inwestycji 881.578 PLN
 - 2003 środki własne: 41578.000 PLN
 - 2004 środki własne: 100.000 PLN
 - 2005 środki własne: 126.000 PLN , środki z ZPORR: 630.000 PLN , budżet państwa – 84.000 PLN .

2) Budowa sieci wodociągowej z miejscowości Krosino do Przymiarek w 2004 – 2005 :

- ◆ wykonanie projektu technicznego 2004 roku środki własne : 12.500 PLN
- ◆ plan zagospodarowania przestrzennego : brak planu
- ◆ koszt inwestycji : 312.500 PLN
 - 2004 środki własne : 60.000 PLN , środki z EFRR : 234375 PLN
 - budżet państwa – 31250 PLN

3) Budowa sieci wodociągowej z miejscowości Świdwin do Świdwinek II w latach 2004-2006

- ◆ wykonanie projektu technicznego 2004 roku Środki własne : 12.500 PLN
- ◆ plan zagospodarowania przestrzennego : brak planu
- ◆ koszt inwestycji : 312.500 PLN
 - 2004 środki własne 12.500 PLN
 - 2006 środki własne 60.000 PLN , środki EFRR : 234375 PLN
 - budżet państwa – 31.250 PLN .

Działanie 3.5.

1) Budowa Hali Sportowej przy Zespole Szkół w Lekowie w latach 2003-2006

- ◆ wykonano projekt techniczny 2003 rok – 50.000 PLN
- ◆ pozwolenie na budowę otrzymano w 2004 roku
- ◆ Koszt inwestycji 3.196.500 PLN
 - 2004 rok środki własne: 200.000 PLN ,
 - 2005 rok środki własne: 200.000 PLN ,
 - 2006 rok środki własne: 122.000 PLN

2) Dobudowa sal lekcyjnych z poszerzeniem korytarza w Zespole Szkół w Oparznie w 2004 roku

- ◆ wykonano projekt techniczny - 6.000 PLN
- ◆ pozwolenie na budowę otrzymano
- ◆ koszt inwestycji : 100.000 PLN
2004: środki własne 50.000 PLN , środki z PAOW 50000 PLN

Działanie 3.1

1) Gazyfikacja miejscowości Psary , Świdwinek I , Świdwinek II , Kluczkowo , Bierzwnica w latach 2004-2005 (Opłata za wykonanie przyłączy tych miejscowości).

- ◆ projekt techniczny PETRICO S.A. Karlino
- ◆ budowa sieci głównej PETRICO S.A. Karlino
- ◆ koszt inwestycji 2.300.000 PLN
2004 środki własne: 200.000 PLN (kredyt WFOŚ) , PETRICO : 1.850.000 PLN
2005 środki własne: 245.000 PLN (kredyt WFOŚ)

2) Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Smardzko
2004 – opracowanie projektu technicznego budżet środki własne 10.000 PLN

Działanie 3. Infrastruktura wodno – ściekowa

1) Kanalizacja miejscowości Lekowo , Bierzwnica , Krosino , Oparzno oraz budowa sieci kanalizacyjnej z budową oczyszczalni w Łąkowie i Lipcach I ETAP w latach 2003- 2007

- ◆ projekty techniczne wykonano – 94.000 PLN
- ◆ pozwolenia na budowę otrzymano
- ◆ koszt inwestycji 5.200.000 PLN
2004 środki własne 60.000 PLN
2005 środki własne 240.000 PLN , Fundusz Spójności 1.430.000 PLN
2006 środki własne 300.000 PLN , Fundusz Spójności 1.430.000 PLN
2007 środki własne 300.000 PLN , Fundusz Spójności 1.440.000 PLN

3) Modernizacja hydroforni w Osowie 2004 rok
Środki własne 10.000 PLN , ANR 23.000 PLN .

PHARE – 2002

Budowa ścieżki- Glina i Buczyna w Oparznie
rok realizacji 2004 koszt realizacji 9996,90 EUR
środki własne VAT – 1107,50 EUR środki PHARE 2002 - 7236,75 EUR
Nadleśnictwo Świdwin – 1652,50 EUR

2. Planowane Projekty i Zadania Inwestycyjne w Okresie 2007-2013

Program Operacyjny : Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego i Sektorowego Programu Operacyjnego .

Priorytet 3 – Rozwój Lokalny

Działanie 3.1

II etap kanalizacji - lata 2008 – 2010

1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z budową oczyszczalni oraz oczyszczalni przyzagrodowych w miejscowościach na terenie gminy
2. Budowa sieci kanalizacyjnej przesyłowej z Kłępczewa do Lekowa z budową przepompowni w Kłępczewie.
3. Budowa chodnika w miejscowości Lipce, Bełtno, Kartlewo.
4. Budowa oświetlenia ulicznego – Berkanowo , Świdwinek.
5. Remont dróg gminnych .

III etap kanalizacji - lata 2011-2013

1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z budową oczyszczalni w miejscowościach Cieszyno , Berkanowo , Rogalino, Rycerzewko , Osowo Bystrzyna .
2. Pomoc przy budowie oczyszczalni przyzagrodowych w gospodarstwach domowych w miejscowościach z terenu gminy
3. Gazyfikacja pozostałych miejscowości z terenu gminy .
4. Remonty budynków komunalnych , budowa mieszkań socjalnych.

OKREŚLENIE KRYTERIÓW KOLEJNOŚCI PROJEKTÓW :

Kolejność realizacji projektów w poszczególnych latach została ustalona z uwzględnieniem możliwości spełnienia przez projekt n/w kryteriów :

Kryteria formalne projektu

- Możliwość złożenia kompletnego wniosku z kompletem załączników (spełnienie warunków formalnych)
- Właściwa wartość projektu – całkowita wartość zadania poniżej 1 mln euro
- Możliwość uzyskania dofinansowania z EFRR (ZPORR) na realizację projektu

Kryteria merytoryczne i techniczne projektu

- Spójność projektu z celami działania określonymi w ZPORR
- Trwałość projektu (sposób zarządzania projektu po jego wykonaniu przez okres 5 lat)
- Wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia
- Wskaźniki osiągnięcia celów projektu
- Możliwość realizacji w okresie 2004-2006 – wykonalność techniczna
- Wskaźniki ekonomiczne i finansowe
- Wpływ na politykę ochrony środowiska
- Wpływ na politykę równych szans

Oczekiwane rezultaty

- Stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości w rejonie projektu
- Polepszenie warunków komunikacji dla mieszkańców w obszarze projektów
- Zmniejszenie kosztów utrzymywania i eksploatacji po wykonaniu inwestycji
- Poprawa środowiska naturalnego

IV POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZAWANYMI NA TERENIE GMINY

Działanie Gminy Świdwin ma na celu wzmocnienie otoczenie rolnictwa i stworzenia warunków do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i nowoczesnej produkcji rolnej . Jako cel niezbędny do osiągnięcia tego jest stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości z wykorzystaniem kapitału lokalnego i zewnętrznego. Można to osiągnąć poprzez realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie wsi, uregulowanie gospodarki odpadami, stworzenie warunków do rozwoju turystyki i wypoczynku poprzez m.in. zagospodarowanie Doliny rzeki Regi oraz z wykorzystaniem kompleksów leśnych, ochrona zasobów przyrodniczych, poprawy stanu dróg i połączeń komunikacyjnych.

Powyższe zamierzenia i cele można osiągnąć poprzez :

- ♦ przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej z obszarów wiejskich
- ♦ zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych

- ◆ aktywizację lokalnej społeczności
- ◆ rozwój społeczeństwa informacyjnego
- ◆ wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi
- ◆ zwiększenie poziomu inwestycji lokalnych
- ◆ wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie mieszkańców jako szansa przezwyciężenia trudności ekonomicznych
- ◆ tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej poprzez stworzenie mieszkańcom możliwości na podjęcie działań w celu rozgałęzienia i urozmaicenie produkcji, rozszerzenie jej na różnorakie odległe od siebie dziedziny po to aby straty poniesione w jednej móc zrekompensować zyskami osiągniętymi w innej branży
- ◆ wzrost kreatywności w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania
- ◆ tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw
- ◆ realizowanie polityki równych szans – czyli uwzględnienie w procesie realizacji poszczególnych projektów interesu grup społecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji:
 - osób niepełnosprawnych (np. łamanie barier architektonicznych podczas inwestycji w zakresie modernizacji dróg),
 - kobiet (poprawa sytuacji kobiet na rynku pracy – np. poprzez rozwój agroturystyki na obszarach wiejskich, samozatrudnienie poprzez stworzenie bazy do rozwoju turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych terenu)
 - korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (aktywizacja grupy bezrobotnych przy pracach inwestycyjnych , tworzenie nowych miejsc pracy)

Działania powyższe związane są z koniecznością dokonania inwestycji. Część zadań inwestycyjnych może być realizowana z udziałem środków zewnętrznych m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w programach operacyjnych np. Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego i Sektorowych Programach Operacyjnych.

Celem realizacji Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu 3 – Rozwój lokalny w Działaniu 3.1 – Obszary wiejskie jest wykorzystanie potencjału ekonomicznego, turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego w celu zwiększenia atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych.

W ramach Działania 3.5 – Obszary wiejskie do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego oraz Wieloletniego Planu Zamierzeń Inwestycyjnych na lata 2004-2006 stanowiącego integralną część uchwały budżetowej Gminy Świdwin

W Planie Rozwoju Lokalnego ujęte zostały projekty i zadania planowane do realizacji w okresie 2004-2006 przewidziane do współfinansowania z udziałem środków EFRR oraz budżetu gminy oraz do realizacji w okresie 2007-2013.

V OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja projektów z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zmniejszy się ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód ze źródeł komunalnych, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, poprawią się warunki infrastruktury oświatowej sportowej i kulturalnej. Poprawi się jakość dróg lokalnych i ponad lokalnych. Zrealizowany projekt inwestycyjny będzie analizowany pod kątem osiągnięcia n/w wskaźników

wskaźnik produktu

- ◆ długość wybudowanej kanalizacji ściekowo - deszczowej
- ◆ zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków poprzez modernizację i rozbudowę
- ◆ ilość przyłączy kanalizacyjnych
- ◆ liczba mieszkańców objęta zagospodarowaniem odpadów stałych – segregacją
- ◆ długość zmodernizowanych dróg

wskaźnik rezultatu

- ◆ stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości
- ◆ zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej w rejonie projektu
- ◆ podniesienie jakości dróg
- ◆ skrócenie czasu podróży
- ◆ zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni
- ◆ poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji toksycznych składników spalin
- ◆ oszczędność w kosztach eksploatacji pojazdów
- ◆ poprawa stopnia integracji lokalnej sieci transportowej
- ◆ zwiększenie poziomu skanalizowania obszaru gminy
- ◆ zwiększenie liczby gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji sanitarnej
- ◆ możliwość podłączenia do kanalizacji zakładów produkcyjnych
- ◆ poprawa czystości wód powierzchniowych
- ◆ zmniejszenie kosztów jednostkowych oczyszczania ścieków
- ◆ zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska odpadami stałymi

wskaźnik oddziaływania

- ◆ poprawa stanu środowiska naturalnego
- ◆ poprawa zdrowotności mieszkańców
- ◆ liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy
- ◆ poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego

Monitorowanie wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania będzie dokonywane raz w roku na etapie oceny Planu Rozwoju Lokalnego na podstawie danych:

- ◆ danych statystycznych uzyskanych z GUS i Powiatowego Urzędu Pracy,
- ◆ danych z Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Świdwin o rozwoju drobnej przedsiębiorczości innych dostępnych opracowań pozwalających na monitorowanie wskaźników rezultatu

VI PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006

Wieloletni Plan Zamierzeń Inwestycyjnych na lata 2003-2006 stanowi załącznik nr 1 do Planu Rozwoju Lokalnego.

VII SYSTEM WDRAŻANIA

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego jest Komisja Budżetowa, Rozwoju Gospodarczego, Handlu i Usług Rady Gminy Świdwin. Plan Rozwoju Lokalnego będzie wdrażany przez Wójta Gminy Świdwin.

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje:

- ◆ komunikację społeczną w zakresie przyjmowania nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych
- ◆ przygotowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla inwestycji ujętych w planie
- ◆ składanie wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR
- ◆ realizacja inwestycji zgodnie z określonymi wymogami
- ◆ po zakończeniu inwestycji monitorowanie i raportowanie wydatków i efektów rzeczowych projektu
- ◆ przedkładanie Komisjom Rady Gminy raportów i informacji z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego

VIII SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. *Monitoring* dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Planie Rozwoju Lokalnego i będzie prowadzony w trzech kategoriach:

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu
- wskaźniki oddziaływania

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

3

1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Świdwin jest Komisja Budżetowa , Rozwoju Gospodarczego , Handlu i Usług Rady Gminy.

W pracach związanych z monitorowaniem i oceną Planu Rozwoju Lokalnego mogą brać udział również niezależni eksperci oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego.

Przedmiotem oceny i monitorowania przez Komisję , Budżetową , Rozwoju Gospodarczego , Handlu i Usług Rady Gminy winna być zgodność Planu Rozwoju Lokalnego z Programami Operacyjnymi i zapisami w dokumencie podstawowym strategii.

Jednostka monitorująca ma również prawo wnosić wnioski do Wójta dotyczące podziału zadań na poszczególne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne.

Plan Rozwoju Lokalnego może być uzupełniany o kolejne zadania, które wynikają bezpośrednio ze zmian w Programach Operacyjnych dokonywanych na wniosek Komisji Budżetowej Rozwoju Gospodarczego , Handlu i Usług Rady Gminy oraz zespołu zadaniowego ds. rozwoju lokalnego.

2. SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Komisje Rady Gminy opiniują merytorycznie poszczególne zadania Komisja Budżetowa , Rozwoju Gospodarczego , Handlu i Usług Rady Gminy przedkładać będzie raporty z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego, co pół roku na ręce Przewodniczącego Rady Gminy.

Ocena realizacji zadań wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego dokonywana będzie na połączonych komisjach podczas opracowywania budżetu na następny roku.

3. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓLPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM,**PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.**

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym i winien być uzupełniany poprzez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych raz w roku kalendarzowym w okresie projektowania budżetu.

Wszelkie postulaty i wnioski przedsięwzięć inwestycyjnych do Planu Rozwoju Lokalnego przyjmuje referat promocji i ds. rozwoju lokalnego, pełniąc funkcję koordynatora zespołu zadaniowego przygotowującego plan rozwoju lokalnego.

Postulaty do Planu Rozwoju Lokalnego oraz wnioski składać mogą także radni, stowarzyszenia i nieformalne grupy mieszkańców, organizacje powiązane z budżetem Gminy, w tym również spółki prawa handlowego.

4. PUBLIC RELATIONS PLANU.

O terminie i trybie rozpoczęcia przyjmowania wniosków i postulatów od mieszkańców, organizacji powiązanych z budżetem Gminy oraz spółek prawa handlowego i kryteriach kwalifikacji zadań do Planu Rozwoju Lokalnego, informuje pełnomocnik ds. rozwoju lokalnego(wydział promocji).

Monitorowanie przez Komisję Budżetową , Rozwoju Gospodarczego , Handlu i Usług będzie spójne z zasadami monitorowania i raportowania przez jednostkę wdrażającą zadanie

SPIS TREŚCI

I OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.	str 2
--	-------

II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	str 2
1. POŁOŻENIE , POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.....	str 2
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	str 2
3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	str 9
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	str 19
5. OŚWIATA I SPORT	str 20
6. TURYSTYKA	str 24
9. POTENCJAŁ GOSPODARCZY	str 30
10.LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE	str 32
III REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	str 35
IV POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAM REALIZAWANYMI NA TERENIE GMINY	str 39
V OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	str 41
VI PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006	str 42
VII SYSTEM WDRAŻANIA	str 42
VI SPOSOBY MONITOROWANIA , OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	str 43